

ДЕРЖЛІСАГЕНТСТВО
ДЕРЖАВНЕ СПЕЦІАЛІЗОВАНЕ ГОСПОДАРСЬКЕ
ПІДПРИЄМСТВО «ЛІСИ УКРАЇНИ»
(ДП «ЛІСИ УКРАЇНИ»)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор філії «Поліський лісовий офіс»
ДП «Ліси України»
(посада керівника філії)

Віталій КОШМАК
(власне ім'я та ПРІЗВИЩЕ)

« 12 » 01 2026р.

**ПЛАН ВЕДЕННЯ ГОСПОДАРСТВА
(ПЛАН ЛІСОУПРАВЛІННЯ)**

Любешівського надлісництва філії «Поліський лісовий офіс»
ДП «Ліси України»
на 2026 рік

ЗМІСТ

1. Загальна інформація про Надлісництво	3
1.1 Організаційна структура	3
1.2 Право власності та користування	8
1.3 Zobov'язання щодо лісової сертифікації	8
1.4 Опис території Надлісництва	9
2. Цілі ведення господарства	13
2.1. Стратегічні цілі	13
2.2 Оперативні плани	13
2.3 Шляхи досягнення	14
2.4 Залученість в місцеву економіку	14
3. Характеристика лісових ресурсів	15
3.1 Розподіл площі за категоріями	15
3.2 Особливості ландшафту	17
3.3 Економічні аспекти	18
3.4 Диверсифікація діяльності	18
4. Екологічні цінності	18
4.1 Виявлення та картування	18
4.2 Режим охорони	20
5. Природоохоронні заходи	23
5.1 Збереження біорізноманіття	23
5.2 Охорона раритетних видів	26
5.3 Водоохоронні зони	26
5.4 Ґрунтозахисні заходи	28
5.5 Оцінка впливу на довкілля	30
6. План господарських заходів	34
6.1 Розрахункова лісосіка	34
6.2 План рубок формування і оздоровлення лісів та інших рубок	37
6.3 Лісовідновлення та лісорозведення	39
6.4 Охорона лісів від пожеж	40
6.5 Захист лісу від шкідників і хвороб	40
6.6 Господарська діяльність Надлісництва на забруднених радіонуклідами територіях, з урахуванням рівня їх забрудненості, у тому числі вибухонебезпечними предметами	41
6.7 Дотримання принципу невиснажливості	41
7. Моніторинг лісів	41
7.1 Методика моніторингу	41
7.2 Періодичність	44
7.3 Показники	45
7.4 Документування результатів, у тому числі картування	45
8. Соціальні аспекти	45
8.1 Права працівників, гігієна та безпеки праці, гендерна рівність	45
8.2 Охорона праці	46
8.3 Взаємодія з громадами	46
8.4 Вирішення конфліктів	54

Результати оцінювання

План лісоуправління (заходів) по веденню лісового господарства передбачає висвітлення довгострокових цілей ведення лісового господарства, основа із яких - невиснажливе лісове господарювання із врахуванням соціальних, економічних та екологічних наслідків, тобто створення умов для розвитку діяльності надлісництва в рамках чинного законодавства.

Стратегічне планування проводиться під час складання 10-річних планів організації та розвитку лісового господарства лісовпорядною організацією ВО «Укрдержліспроєкт», а оперативне планування відбувається в рамках підготовки щорічних планів діяльності на основі 10-річного плану. Під час планування здійснюється: визначення та затвердження щорічної розрахункової лісосіки (максимально можливого обсягу заготівлі деревини в порядку рубок головного користування відповідно до принципів безперервного і постійного лісокористування).

Основні вимоги сьогодення - це ефективне господарювання, необхідність забезпечення сталого розвитку лісового господарства шляхом підвищення ефективності управління, багатоцільового використання лісових ресурсів, корисних властивостей лісу, соціальних гарантій працюючих та місцевого населення.

1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО НАДЛІСНИЦТВО

1.1. Організаційна структура

Любешівське надлісництво філії «Поліський лісовий офіс» розташоване в північно-західній частині Волинської області на території Камінь-Каширського адміністративного району.

Поштова адреса вул. Незалежності 88, смт. Любешів; Волинської області; 44201
Електронна адреса, lyubeshivske.lmg@e-forest.gov.ua

Адміністративно-організаційна структура та загальна площа

Найменування лісництв	Адміністративні райони, міста обласного підпорядкування	Площа, га
Білоозерське	Ковельський	493,0
	Камінь-Каширський	3222,0
Разом		3715,0
Дольське	Камінь-Каширський	3756,0
Великоглушанське	Камінь-Каширський	5016,0
Деревківське	Камінь-Каширський	5869,0
Залізницьке	Камінь-Каширський	5007,0
Мукошинське	Камінь-Каширський	3899,0

Сваловичівське	Камінь-Каширський	2482,0
Гірківське	Камінь-Каширський	6740,5
Бихівське	Камінь-Каширський	3095,7
Березичівське	Камінь-Каширський	3781,7
Любязівське	Камінь-Каширський	2766,1
Любешівське	Камінь-Каширський	3903,9
Залізницьке А	Камінь-Каширський	2822,6
Всього:		52854,5

Система управління лісами базується на засадах екологічної безпеки і з урахуванням вимог, які висуваються міжнародними природоохоронними конвенціями.

Базовим законом України про ліси і систему управління в них є Лісовий кодекс України. Правові аспекти лісогосподарського виробництва та використання і відтворення лісових ресурсів визначено Земельним кодексом України і регулюються Законом України «Про охорону навколишнього природного середовища».

Центральним органом виконавчої влади з питань лісового господарства є Державне агентство лісових ресурсів України, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України через Міністра захисту довкілля та природних ресурсів України, входить до системи центральних органів виконавчої влади і забезпечує реалізацію державної політики у сфері лісового та мисливського господарства.

Любешівське надлісництво є структурним підрозділом філії «Поліський лісовий офіс» ДП «Ліси України». До складу Надлісництва входять виробничі та інші підрозділи, що забезпечують його діяльність відповідно до мети та предмету діяльності Філії, що діють на підставі положень, затверджених директором Філії та внутрішніх документів підприємства.

До основних завдань Любешівського надлісництва належать:

Відтворення та підвищення продуктивності лісових насаджень, посилення їх корисних властивостей, підвищення родючості ґрунтів, вживання інших заходів відповідно до законодавства.

Забезпечення охорони лісів від пожеж, незаконних рубок, шкідників і хвороб, пошкодження внаслідок антропогенного та іншого шкідливого впливу.

Вжиття заходів у порядку та в межах, визначених законодавством, щодозапобігання злочинам і адміністративним правопорушенням у сфері лісового та мисливського господарства, а також використання лісових ресурсів і мисливських тварин.

Дотримання правил і норм використання лісових ресурсів. Ефективне використання лісових ресурсів.

Забезпечення згідно з плановими показниками освоєння лісосічного фонду. Забезпечення виходу ділової деревини в розрізі порід та класів якості згідно з сортиментною структурою.

Забезпечення відбору високовартісних лісоматеріалів цінних деревних порід. Вжиття заходів щодо запобіганню накопичення та втрати якості залишків лісопродукції.

Дотримання державних стандартів та технічних умов, нормативно - технічної документації щодо маркування, сортування, штабелювання, обміру та обліку лісоматеріалів.

Ведення лісового господарства на підставі затверджених в установленому порядку матеріалів лісовпорядкування, здійснення використання лісових ресурсів способами, які забезпечують збереження оздоровчих і захисних властивостей лісів, а також створюють сприятливі умови для їх охорони, захисту та відтворення.

Організація та забезпечення ведення лісового господарства у відповідності до національних та міжнародних стандартів системи ведення лісового господарства для України.

Ведення первинного обліку лісів. Забезпечення проведення лісовпорядкування та упорядкування мисливських угідь Підприємства на землях, закріплених за Філією у межах Надлісництва.

Забезпечення дотримання заповідного режиму та вимог щодо охорони територій та об'єктів природно-заповідного фонду, які розташовані на землях, що закріплені за Філією у межах Надлісництва, під час здійснення господарської та іншої діяльності.

Збереження та посилення ролі захисних властивостей лісів, лісові ділянки яких виконують захисні, природоохоронні, санітарно-гігієнічні, оздоровчі та рекреаційні функції, а також функції захисту навколишнього природного середовища та інженерних об'єктів від негативного впливу природних та антропогенних факторів.

Лісівництво та інша діяльність у лісовому господарстві, лісозаготівля.

Заготівля другорядних лісових матеріалів та здійснення побічних лісокористувань.

Ведення мисливського господарства, організація та проведення полювання, контроль за дотриманням правил полювання у межах мисливських угідь Підприємства, закріплених за Філією у межах Надлісництва.

Вивчення та ведення обліку мисливської фауни і реєстрація всіх змін в її складі з метою найбільш раціонального її використання. Селекційний та вибірковий діагностичний відстріли мисливських тварин для ветеринарно-санітарної експертизи.

Проведення робіт щодо сертифікації продукції та її штрихкодowego маркування. Забезпечення надійної роботи інженерних мереж, устаткування, експлуатаційне утримання будівель та споруд у лісництвах та інших виробничих підрозділах Надлісництва.

Забезпечення визначення, збору та систематизації потреби в проведенні поточних ремонтів чи будівництві (нове будівництво, капітальний ремонт та реконструкція).

Забезпечення організації своєчасного проведення капітальних та поточних ремонтів інженерних мереж, устаткування, приміщень, будівель та споруд,

розташованих в лісництвах та інших виробничих підрозділах Надлісництва, згідно з затвердженим інвестиційним планом.

Здійснення контролю за ходом будівництва та проведенням поточного ремонту на об'єктах у лісництвах та інших виробничих підрозділах Надлісництва.

Погодження (візування) актів приймання виконаних будівельних робіт. Участь у прийнятті в експлуатацію об'єктів капітального будівництва, роботи на яких завершені.

Створення належних умов праці, виконання заходів з покращення стану охорони праці та контроль за дотриманням законодавства з охорони праці щодо безпечного виконання робіт.

Забезпечення вирішення питань цивільного захисту, здійснення заходів щодо захисту населення і територій під час надзвичайних ситуацій.

Відповідно до мети і предмету діяльності Філії можуть провадити інші види діяльності у Надлісництві, що не суперечать законодавству України.

Нинішнє лісовпорядкування проведено за I розрядом у відповідності з вимогами чинної лісовпорядної інструкції, рішеннями першої лісовпорядної наради і технічної наради за підсумками площа лісовпорядкування становила 52854,5 га. У 2021 році, до ДП «Любешівське ЛМГ» приєднано ДП «СЛАП «Любешівагроліс».

Організація території лісового фонду

Загальна площа земель лісового фонду станом на 01.01.2026 року	Площа земель, які вилучені у звітному періоді	Загальна площа земель лісового фонду станом на 01.01.2026	в т.ч. площа земель на яку отримано державні акти	Кількість	
				лісництв	Майстерських дільниць
52854,5	-	52854,5	52854,5	13	50

Лісовпорядкування проведено за методом класів віку, який полягає в утворенні госпчастин, господарств, господарських секцій, які складаються з сукупності однорідних за складом і продуктивністю деревостанів, об'єднаних одним віком і способом рубки лісу. Первинною обліковою одиницею є таксаційний виділ, а первинною розрахунковою одиницею - господарська секція. Усі розрахунки здійснені на основі підсумків розподілу площ і запасів насаджень господарських секцій за класами віку.

Під час проведення лісовпорядних робіт керувалися Лісовим кодексом України, Законом України «Про охорону навколишнього природного середовища», іншими законодавчими та нормативно-правовими актами України, протоколом першої лісовпорядної наради.

Геодезичною (картографічною) основою для складання лісовпорядних планшетів стали правовстановлюючі документи на право постійного користування земельними ділянками.

Таксація лісового фонду здійснювати поєднанням окомірної таксації з вибірковою вимірювальною і переліковою таксацією, дані якої слугували основою для таксаційної характеристики виділу. Для коригування запасів насаджень на 1 га під час окомірної таксації, а також визначення відносних повнот під час вибіркової вимірювальної і перелікової таксації використовувалися таблиці «Сум площ перерізів та запасів деревостанів при повноті 1,0», поміщених в «Лісотаксаційному довіднику» (Київ-2013), затвердженого Держлісагентством України (протокол засідання НТР агентства від 27.12.2011).

Стан та динаміка земель лісогосподарського призначення

Основні показники лісового фонду в нижченаведених таблицях сформовані в цілому по лісовому господарству. Стан лісового фонду в межах категорій лісів, господарських частин, панівних порід і господарських секцій приведено в окремих книгах проектів організації та розвитку лісового господарства .

Лісові ділянки в практичній діяльності використовуються ефективно. Про це свідчить збільшення питомої ваги лісових ділянок та поліпшення середніх таксаційних показників.

Поділ лісів на категорії

Категорії лісів	Площа за даними лісовпорядкування	
	га	%
Ліси природоохоронного, наукового, історико-культурного призначення – разом	15235,2	28,8
в тому числі:		
Пам'ятки природи	0,6	-
Заказники	349	0,6
Ліси наукового призначення, включаючи генетичні резервати	6,1	-
Національні природні парки (заповідна зона)	3741,0	7,1
Національні природні парки (господарська зона)	11138,5	21,1
Рекреаційно-оздоровчі ліси - разом	5,0	-
в тому числі:		
Ліси у межах населених пунктів	5,0	-
Захисні ліси – разом	1257,4	2,4
в тому числі:		
Ліси уздовж смуг відведення автомобільних доріг	897,7	1,7
Ліси уздовж берегів річок, навколо озер, водоймищ та інших водних об'єктів	358,7	0,7
Експлуатаційні ліси	36356,9	68,8

Категорії лісів	Площа за даними лісовпорядкування	
	га	%
Всього по надлісництву:	52854,5	100

1.2 Право власності та користування

Право власності та інше речове право на активи Надлісництва, права та обмеження щодо їх використання, розпорядження ними, право користування земельними ділянками у межах території Любешівського надлісництва, регулюється наказами Державного агентства лісових ресурсів, ДП «Ліси України», філії «Поліський лісовий офіс».

1.3 Зобов'язання щодо лісової сертифікації

Документ розроблено і оприлюднено на виконання вимог індикаторів 1.8.1 та 1.8.2 FSC® стандарту системи ведення лісового господарства для України (FSC-STD-UKR-01.1-2024 V 1-1)

Всі покладені функції та обов'язки, зокрема і щодо обліку і відтворення, охорони і захисту лісів, а також регулювання їх використання в цілях задоволення потреб в лісових ресурсах Любешівського надлісництва філії «Поліський лісовий офіс» ДП «Ліси України» здійснює згідно з сучасним законодавством України, зокрема з Лісовим кодексом України та іншими нормативно-правовими актами та у відповідності до міжнародних правил та стандартів. Політика надлісництва повністю спрямована на раціональне використання, збереження та відновлення лісових ресурсів з урахуванням критеріїв лісової сертифікації.

Лісова сертифікація – це процедура, в процесі якої оцінюється якість лісоуправління, або простіше сказати якість господарювання в лісах та їх екологічний стан. Проводиться вона незалежними від підприємства міжнародними експертами згідно прийнятих міжнародних стандартів сталого лісоуправління.

Мета: забезпечення економічно, екологічно та соціально збалансованого ведення лісового господарства шляхом виконання відповідних загальновизнаних і таких, що заслуговують на довіру, стандартів.

Екологічно збалансоване і відповідальне ведення лісового господарства забезпечує заготівлю лісоматеріалів та іншої лісової продукції при одночасному збереженні біорізноманіття та продуктивності лісів, природних екологічних процесів.

Соціально орієнтоване ведення лісового господарства сприяє зростанню добробуту місцевого ведення і суспільства в цілому, а також стимулює місцеве населення зберігати лісові ресурси.

Економічно життєздатне використання лісових ресурсів означає, що лісове господарство і лісокористування організовані й управляються таким чином, щоб бути прибутковими, при цьому не за рахунок виснаження лісових ресурсів і природних екосистем. Сертифікація лісів є об'єктивною необхідністю, оскільки вона сприяє поліпшенню лісокористування, сталому розвитку лісового господарства, зміцненню Любешівського надлісництва філії «Поліський лісовий офіс» на внутрішніх ринках продукції і виходу на зовнішні. Крім того, в світі все більше зростає число груп споживачів, що зобов'язалися використовувати продукцію лише із сертифікованих лісів, та обсяги споживання ними сертифікованої продукції мають тенденцію до зростання, і окремі країни і регіони відмовляються купувати продукцію із не сертифікованих лісів, а участь у

об'єднаннях споживачів продукції із сертифікованих лісів дозволяє уникнути поганого розголосу про Любешівське надлісництво як таке, що завдає шкоди довкіллю.

Наше надлісництво, прагне активно займатися зовнішньоекономічною діяльністю, і сертифікація лісів – необхідна для цього процедура.

Також сертифікація сприяє модернізації виробничого процесу, підвищенню ефективності системи охорони праці та техніки безпеки на робочих місцях, підвищенню професійної відповідальності персоналу, забезпеченню сталості користування лісовими ресурсами.

У зв'язку з вищевикладеним, для досягнення поставлених цілей та мети наше надлісництво у своїй роботі дотримуватиметься принципів лісової сертифікації таких як:

Принцип 1: Дотримання законодавства;

Принцип 2: Права працівників та умови працевлаштування;

Принцип 3: Права тубільних народів, такі народи відсутні в Україні;

Принцип 4: Стосунки з громадами;

Принцип 5: Вигоди від лісів;

Принцип 6: Цінності довкілля та впливи;

Принцип 7: Планування господарювання;

Принцип 8: Моніторинг та оцінювання;

Принцип 9: Особливі цінності для збереження;

Принцип 10: Виконання господарських заходів.

Початком діяльності Любешівського надлісництва філії «Поліський лісовий офіс» ДП «Ліси України» з впровадження лісової сертифікації є прийняття на себе добровільних довготермінових зобов'язань щодо дотримання принципів і критеріїв, а саме:

- застосовувати на практиці принципи і критерії зі сталого ведення лісового господарства;
- використовувати всі види лісових ресурсів на принципах сталого розвитку;
- вирішувати соціальні питання ведення лісового господарства, підтримувати соціальний і економічний розвиток місцевого населення;
- консультиватися з усіма зацікавленими сторонами з питань планування та ведення лісового господарства на принципах сталого розвитку;
- відстежувати стан довкілля і постійно вдосконалювати лісгосподарське виробництво, робити його екологічно безпечним;
- вживати профілактичних дій із пом'якшення негативних впливів лісгосподарського виробництва на навколишнє середовище;
- гарантувати, що всі лісові робітники, чия професійна діяльність суттєво впливає на навколишнє середовище, будуть відповідним чином навчені практичним діям з виконання цих зобов'язань.

1.4 Опис території Надлісництва

Природно-кліматичні умови

Згідно лісорослинного районування територія надлісництва відноситься до лісо рослинної зони – Полісся, Західно- та Центральнопольського лісогосподарського округу і входить до складу Західнопольського лісогосподарського району (Комплексное лесохозяйственное районирование Украины и Молдавии, 1981 г.) .

За прийнятим фізико-географічним районуванням територія лісомисливського господарства входить до Волинського Полісся. Волинська область розміщена в межах Східно - Європейської платформи на схилі Волино - Подільської плити протерозойського віку.

Клімат помірний, вологий, з м'якою зимою і теплим літом з достатньою кількістю опадів, необхідних для вегетації лісової рослинності і благополучний для ведення лісового господарства і вирощування насаджень із високопродуктивних цінних деревних порід таких як сосна звичайна, ялина європейська, дуб звичайний, дуб червоний, берези повислої, вільхи чорної, осики та інших.

Велика хмарність дещо зменшує доступ прямої сонячної радіації. Достатнє зволоження, часті зимові відлиги, зумовлені впливом атлантичних повітряних мас, активною циклонічною діяльністю, також є одним із важливих факторів поширення вологолюбних порід. Швидкість вітру становить 2,4 - 4,9 м/с з максимумом взимку і мінімумом влітку, а також зменшується з півдня на північ. Протягом року домінує західний переніс повітря, хоча велику частку у вітряному режимі області складають південно - східні і вітри інших напрямків. Вітряна погода сприяє транспірації, що при достатньому зволоженні позитивно впливає на рослини, зокрема на ліс з точки зору активного вологообміну з навколишнім середовищем.

Коротка характеристика кліматичних умов, що мають значення для лісового господарства, приведена в таблиці.

Із кліматичних факторів, що негативно впливають на ріст і розвиток лісових насаджень, це нерівномірний розподіл осадків на протязі року, ранні осінні та пізні весняні заморозки, а також різкі коливання температури в зимовий період. Проте з рідкою їх повторюваністю негативний вплив на ріст і розвиток лісових насаджень незначний.

Територія надлісництва за характером рельєфу відносяться до рівнинних лісів.

Кліматичні показники

Найменування показників	Одиниці вимірювання	Значення	Дата
1.Температура повітря:			
–середньорічна	градус	7,1	
–абсолютна максимальна	градус	+36	Червень
–абсолютна мінімальна	градус	-34	Січень
2.Кількість опадів на рік	мм	558	
3.Тривалість вегетаційного періоду	днів	154	

4.Пізні весняні заморозки			23 квітня
5.Перші осінні заморозки			6 жовтня
6.Середня дата замерзання рік			18 грудня
7.Середня дата початку паводку			18 березня
8.Сніговий покрив:			
–товщина	см	12	
–час появи			18 листопада
–час сходження у лісі			18 березня
9.Глибина промерзання ґрунту	см	22	
10.Напрямок панівних вітрів за сезонами:			
–зима	румб	З,ПдЗ,Пд	
–весна	румб	С,ПдС,Пн	
–літо	румб	ПнЗ,З	
–осінь	румб	З,Пд,ПдС	
11.Середня швидкість панівних вітрів за сезонами:			
–зима	м/сек	2,9	
–весна	м/сек	2,7	
–літо	м/сек	2,2	
–осінь	м/сек	3,1	
12.Відносна вологість повітря	%	78	

На території надлісництва поширені дерново-середньо-підзолисті, інколи слабо і сильно підзолисті та дерново-опідзолені, глейові легко супіщані і супіщані, в тому числі і таких, що близько підстилаються мореною і прісноводними суглинками ґрунти і займають 17%. Піщані дерново-опідзолені ґрунти займають переважно вершини дюнних пагорбів і незначно підвищенні рівні місцеположення. Часто в комплексі з ними залягають болотні ґрунти. Материнською породою для них служать давньоалювіальні, рідше флювіогляціональні піски. Своєрідний механічний склад останніх обумовлює і специфічні якості цих ґрунтів. Легкий механічний склад, не насиченість поглинаючого комплексу і малі запаси гумусу (1-1,5%) в ґрунтах обумовлюють їх досить погані фізичні властивості.

Супіщані дерново-підзолисті ґрунти займають значну територію лісомисливського господарства 12%. В супіщаних відмінностях помітно збільшується кількість гумусу (2,2-2,5%), місткість поглинання і сума поглинутих основ, вологоємність збільшуються до 25%. Супіщані дерново-підзолисті ґрунти розвиваються під наметом лісонасаджень з перевагою в їх складі сосни звичайної.

Суглинисті дерново-підзолисті ґрунти на території лісомисливського господарства зустрічають рідко. Від звичайних супіщаних ґрунтів вони відрізняються наявністю більшої мулової фракції.

Сірі лісові ґрунти зустрічають рідко на дуже незначних площах, головним чином, невеликими вкраплинами.

На вологих і мокрих місцях сформовані дернові, лугові а також болотні ґрунти. В долині р.Прип'ять поширені рівнинні торфовища з пониззями, зайнятими водою. По річковим долинам і в понижених місцях переважають

торф'яно-болотні ґрунти та низинні торф'яники. Шар торфу потужність від 0,5 до 5 метрів, у верхніх шарах він темно-бурий, добре розкладений, сильно мінералізований.

В Сваловичівському лісництві переважають дерново-сильно підзолисті, підзолисто-дернові і дернові ґрунти. Вони відрізняються більш високою плодородністю.

Панівним типом лісів є дубово – соснові (субори). Ґрунти тут більш багаті і представлені дерново-підзолистими супіщаними, з прошарками суглинків і помірним, але достатнім зволоженням. Тут складніший склад і будова лісових угруповань. Верхній ярус становить сосна, висоти якої сягають 25-27 м, нижній ярус - дуб з висотами 16-18 м. Серед сосни зустрічається і береза, серед дуба - осика і вільха. Крім того лісові галявини оточують невисокі дерева третьої величини: дика груша, лісова яблуня, верба козяча, рідше клен, липа, граб. Виділяють ліщинові, крушинові субори, в яких підлісок інколи не виражений. Найбільш поширеними є ліщинові та чорницеві субори. Трав'янисто - чагарниковий ярус багатий за видовим складом і за масою. Мохи є лише в мікропониженнях, навколо стовбурів, на пенькових купинах та на місці кострищ.

Субори з підліском з крушини займають більш зволожені місця і поширені більше ніж ліщинові. Підлісок в них густий і представлений крушиною, горобиною, черемхою. Трав'янисто - чагарниковий покрив такий же, як і в попередньому угрупованні, з домінуванням чорниці і молінії. Зустрічаються і деякі лучно - болотні види: щучка дерниста, осока чорна та просяна.

Ґрунтове лісотипологічне обстеження території лісів проведено Комплексною експедицією ВО "Укрдержліспроєкт" в 1984 році на території Камінь Каширського держлісгоспу на площі 57903,0 га, до складу якого входили ліси нинішнього ДП "ЛЮБЕШІВСЬКЕ ЛМГ". Матеріали цих обстежень є в наявності в лісомисливському господарстві. За результатами проведеного ґрунтово-лісотипологічних робіт були виготовлені наступні матеріали: ґрунтово - лісотипологічні плани, плани ґрунтів, карти-схеми глибини залягання ґрунтоутворюючих порід М 1:25000, складені пояснювальні записки для лісництва і ґрунтово - лісотипологічний нарис.

Такі обстежувальні роботи дали можливість більш ефективно і правильно провести заліснення земель, що прийняті в постійне користування лісомисливським господарством за період з 1985 року.

Характеристика рік та водоймищ

Найменування рік та водоймищ	Куди впадає ріка	Загальна протяжність, км; площа водоймищ, га	Ширина лісових смуг вздовж берегів річок, навколо озер, водоймищ, м	
			згідно нормативів	фактична
р.Прип'ять	р.Дніпро	748	3000	3000
р.Цир	р.Прип'ять	51	300	300
р.Коростинка	р.Прип'ять	40	150	300

р.Стохід	р.Прип'ять	188	400	400
р.Турія	р.Прип'ять	184	400	400
оз.Біле		350	300	300
оз.Волянське		320	300	
оз.Любязь		430	300	

Територія надлісництва розташована в басейні ріки Дніпро.

За ступенем вологості більша частина ґрунтів відноситься до сирих. На долю лісових ділянок з надмірним зволоженням приходиться 53% площі вкритих лісовою рослинністю лісових ділянок. Болота займають площу 3076,2 га. Болота характеризуються надмірним або слабопроточним зволоженням верхніх горизонтів ґрунтів, наявністю вологолюбної (болотяної) рослинності, що пристосована до умов надмірного зволоження при нестачі кисню в ґрунті, а також процесом торфонакопичення і наявністю торф'яного пласту більше 30 см (на середньовисушених болотах більше 20 см). При цьому зарослими вважаються болота з наявністю деревної рослинності не нижче 5Б класу бонітету і повнотою 0,3 і більше. Ділянки з надмірним зволоженням, що мають потужність торфу до 30 см, або не мають суцільного торф'яного покриву, до боліт не відносяться і не включаються у гідролісомеліоративний фонд.

2. ЦІЛІ ВЕДЕННЯ ГОСПОДАРСТВА

2.1 Стратегічні цілі

План ведення господарства (План лісоуправління) по веденню лісового господарства передбачає висвітлення довгострокових цілей ведення лісового господарства, основа із яких - невиснажливе лісове господарювання із врахуванням соціальних, економічних та екологічних наслідків, тобто створення умов для розвитку діяльності філії в рамках чинного законодавства.

Стратегічне планування проводиться під час складання 10-річних планів організації та розвитку лісового господарства лісовпорядною організацією ВО «Укрдержліспроект», а оперативне планування відбувається в рамках підготовки щорічних планів діяльності на основі 10-річного плану. Під час планування здійснюється: визначення та затвердження щорічної розрахункової лісосіки (максимально можливого обсягу заготівлі деревини в порядку рубок головного користування відповідно до принципів безперервного і постійного лісокористування).

Основні вимоги сьогодення - це ефективне господарювання, необхідність забезпечення сталого розвитку лісового господарства шляхом підвищення ефективності управління, багатоцільового використання лісових ресурсів, корисних властивостей лісу, соціальних гарантій працюючих та місцевого населення.

2.2 Оперативні плани

Оперативними планами ведення господарської діяльності Любешівського надлісництва є виробничо-фінансовий план на 2026 рік, який є частиною загального виробничо-фінансового плану філії «Поліський лісовий офіс» щодо

проведення заготівлі деревини в порядку рубок головного користування та рубок формування і оздоровлення лісів, відтворення лісів, охорони та захисту лісів, ведення мисливського господарства та інше.

Основні цілі і задачі ведення лісового господарства наступні:

- прозоре використання, лісових ресурсів у відповідності до їх цільового призначення;
- використання лісових ресурсів повинно базуватись на принципах невиснажливості та безперервності і проводитись в обсягах, які не перевищують щорічного приросту деревини;
- ефективне використання лісових ресурсів на ринкових засадах;
- удосконалення економічно-фінансового стану Надлісництва;
- забезпечення прибутковості ведення лісового господарства;
- нарощування ресурсного і екологічного потенціалу лісу;
- розроблення системи заходів щодо розширеного відтворення лісових ресурсів з орієнтацією на багатоцільове використання лісів;
- вирішення лісівничо-екологічних проблем в зоні діяльності Надлісництва;
- збільшення лісистості території до науково обґрунтованого оптимального рівня;
- розробка та проведення комплексу заходів щодо охорони та захисту лісових ресурсів, які би унеможливили або сприяли зменшенню фактів незаконного вирубування деревини;
- розширення природно-заповідного фонду для збереження типових та унікальних природних комплексів та об'єктів рослинного і тваринного світу;
- здійснення системи заходів щодо сприяння розвитку підприємницької діяльності підприємницьких структур;
- впровадження сучасних організаційних форм господарювання, сприяння покращенню економічних показників діяльності Надлісництва;
- зростання зайнятості, посилення соціальної захищеності та збільшення добробуту працівників Надлісництва;
- сприяння вирішенню соціальних, екологічних і економічних проблем місцевих громад;
- забезпечення широкого висвітлення лісогосподарських заходів у засобах масової інформації, співпраця з науковими, екологічними та громадськими організаціями у формування лісової політики.

2.3 Шляхи досягнення

Рівень досягнення поставлених цілей і задач буде оцінюватись через кількісні результати. У даному випадку мова буде йти про очікувані економічні, соціальні та екологічні результати. Зрозуміло, що оцінка цих результатів не може претендувати на виняткову точність, але вона необхідна з погляду перспектив розвитку лісового господарства Надлісництва.

2.4. Залученість у місцеву економіку

Господарська діяльність Любешівського надлісництва здійснює важливий вклад в розвиток місцевої економіки. Це сплата податків і зборів до місцевих

бюджетів, працевлаштування місцевого населення, забезпечення місцевого населення лісоматеріалами круглими та дровами паливними, згідно укладених договорів і т.д.

З побічних лісових користувань має місце заготівля місцевим населенням дикорослих плодів, ягід та грибів, бджільництво та інше.

Засобами комунікації про надання послуг чи придбання певної продукції здійснюється через засоби масової інформації, органи місцевого самоврядування, оголошення інформації на інформаційних стендах та дошок оголошення.

3.ХАРАКТЕРИСТИКА ЛІСОВИХ РЕСУРСІВ

3.1 Розподіл площі за категоріями

Виходячи з приведеного у відповідність до Порядку поділу лісів на категорії та виділення особливо захисних лісових ділянок поділу лісів надлісництва на категорії, їх функціонального значення, встановленого в них режиму ведення лісового господарства і лісокористування на наступний ревізійний період, утворені такі господарські частини:

Ліси природоохоронного, наукового, історико-культурного призначення:

- ліси природоохоронного призначення з особливим режимом користування на рівнині.

Рекреаційно-оздоровчі ліси:

- рекреаційно-оздоровчі ліси з особливим режимом користування на рівнині;

- рекреаційно-оздоровчі ліси з обмеженим режимом користування на рівнині;

Захисні ліси:

- захисні ліси з особливим режимом користування на рівнині;

- захисні ліси з обмеженим режимом користування на рівнині

Експлуатаційні ліси:

- експлуатаційні ліси на рівнині.

До лісів природоохоронного, наукового, історико-культурного призначення з особливим режимом користування віднесені: заповідні лісові урочища, заказники.

До рекреаційно-оздоровчих лісів з особливим режимом користування віднесена лісопаркова частина лісів зеленої зони.

До рекреаційно-оздоровчих лісів з обмеженим режимом користування віднесена лісогосподарська частина лісів зеленої зони.

До захисних лісів з особливим режимом користування віднесені протиерозійні ліси.

До захисних лісів з обмеженим режимом користування віднесені: лісові ділянки (смуги лісів), які прилягають до смуг відведення залізниць, автомобільних доріг державного значення, лісові ділянки (смуги лісів) уздовж берегів річок, навколо озер, водоймищ та інших водних об'єктів.

При організації господарств і господарських секцій лісовпорядкування виходило з породного складу насаджень, їхньої продуктивності та інших особливостей, що зумовлюють застосування різних нормативів і систем господарських заходів, а також цілей ведення лісового господарства, визначених Основними положеннями організації та розвитку лісового господарства області.

Стан та динаміка земель лісогосподарського призначення

Основні показники лісового фонду в нижченаведених таблицях сформовані в цілому по надлісництву. Стан лісового фонду в межах категорій лісів, господарських частин, панівних порід і господарських секцій приведено в окремих книгах проектів організації та розвитку лісового господарства (ДП «Любешівське ЛМГ», ДП «СЛАП «Любешівагроліс»).

Лісові ділянки в практичній діяльності використовуються ефективно. Про це свідчить збільшення питомої ваги лісових ділянок та поліпшення середніх таксаційних показників.

Основні показники лісового фонду (за матеріалами останнього базового лісовпорядкування)

	Показники	Одиниці виміру	Загальні обсяги	
			ДП "Любешівське ЛМГ"	ДП «СЛАП «Любешівагроліс»
1	Загальна площа земель лісового фонду	га	29744,0	23110,5
2	Вкриті лісовою рослинністю землі	га	24974,0	20901,4
3	Загальний запас деревостанів	тис. м ³	3872,03	4020,76
3.1	В т.ч. площа і запас за породним складом			
	Хвойні насадження	га/тис. м ³	10089,0/1957,28	10112,9/2173,07
	Твердолистяні насадження	га/тис. м ³	1340,3/217,37	753,9/134,61
	М'яколистяні насадження	га/тис. м ³	13544,7/1697,38	10030,0/1713,08
3.2	В т.ч. площа за віковою структурою			

	Молодняки	га	5274	3320,1
	Середньовікові насадження	га	12848,8	10435,6
	Пристигаючі насадження	га	4164,3	6074,8
	Стигли та перестійні насадження	га	2156,5	1300,3
4	Середній запас на 1 га вкритих лісовою рослинністю земель	м ³	160	215
5	Середня зміна запасу на 1 га	м ³	3,2	2,1
6	Площа природно-заповідного фонду	га	9780,8	5454,4

Діагностична характеристика типів лісу викладена в Основних положеннях організації і розвитку лісового господарства Волинської області.

Існуючий розподіл деревних порід за групами віку відрізняється від оптимального і зумовлений фактичним станом насаджень.

Основними причинами зміни площі вкритих лісовою рослинністю лісових ділянок і загальних запасів є приймання земельних ділянок протягом ревізійного періоду, переведення незімкнутих лісових культур у вкриті лісовою рослинністю лісові ділянки, природний ріст насаджень.

Направленість і результативність ходу природного поновлення як на неvkритих лісовою рослинністю лісових ділянках, так і під наметом лісу в регіоні вивчені достатньо. Висновки наукових досліджень і виробничого досвіду з природного поновлення лісу наступні:

- природне поновлення сосни звичайної та дуба звичайного під наметом стиглих насаджень і зрубів проходить, в основному, незадовільно;
- природне поновлення м'яколистяних зрубів (вільхових, осикових) проходить задовільно.

Отже, в лісовому фонді повинен переважати лісокультурний метод лісовідновлення, і лише у випадках достатньої наявності якісного підросту цінних порід, а також в сирих і мокрих типах умов місцезростання, успішне лісовідновлення можливе шляхом природного поновлення лісу та сприяння природному поновленню.

3.2 Особливості ландшафту

За прийнятим фізико-географічним районуванням територія лісомисливського господарства входить до Волинського Полісся.

Клімат помірний, вологий, з м'якою зимою і теплим літом з достатньою кількістю опадів, необхідних для вегетації лісової рослинності і благополучний

для ведення лісового господарства і вирощування насаджень із високопродуктивних цінних деревних порід таких як сосна звичайна, ялина європейська, дуб звичайний, дуб червоний, берези повислої, вільхи чорної, осики та інших.

За ступенем вологості більша частина ґрунтів відноситься до сирих.

3.3 Економічні аспекти

Любешівське надлісництво в економіці району розташування займає значне місце. Основними напрямками його розвитку є збереження, відтворення, використання лісових ресурсів.

З побічних лісових користувань мають місце збір грибів, ягід суб'єктами підприємницької діяльності за лісовими квитками в обсягах виділеного ліміту, місцевим населенням для особистих потреб.

Мисливська фауна в лісах надлісництва - кабани, козулі, зайці, лисиці, лосі, тощо.

Крім задоволення потреб народного господарства в деревині і продукції побічних лісових користувань, лісові насадження мають важливе природоохоронне і рекреаційне значення.

Використання лісових ресурсів показує, що лісове господарство та лісокористування управляються та організовуються таким чином, щоб бути прибутковими, при цьому не виснажуючи лісові ресурси та природні екосистеми.

3.4 Диверсифікація діяльності

Планування діяльності Любешівського надлісництва спрямоване на розширення джерел прибутків, економічного сталого розвитку, покращення екологічної стійкості. Дана діяльність передбачає різноманітність використання лісових ресурсів, а також впровадження нових видів діяльності.

Основні напрямки диверсифікації діяльності включають:

- розширення асортименту продукції;
- сприяння розвитку місцевої промислової переробки;
- рекреаційна та туристична діяльність – облаштування рекреаційних зон, організація еко туризму, пропозиція освітніх та культурних послуг, пов'язаних з лісами досягається шляхом розбудови типових рекреаційних пунктів та екологічних стежок.

4. ЕКОЛОГІЧНІ ЦІННОСТІ

4.1 Виявлення та картування

Згідно вимог FSC стандарту системи ведення лісового господарства для України (FSC-STD-UKR-01.1-2024 V 1-1) критерій 6.5, у Любешівському надлісництві виявлено репрезентативні ділянки аборигенних екосистем (пропорційно до їх представництва у загальній площі надлісництва). Встановлені репрезентативні ділянки аборигенних екосистем взято для їх збереження під охорону.

На території Любешівського надлісництва виділені і охороняються особливо цінні для збереження ліси (ОЦЗ), загальна площа яких складає 20958,6

га, на яких щорічно проводиться моніторинг стану. Площі ділянок ОЦЗ в розрізі особливих цінностей для збереження приведено нижче:

ОЦЗ 1 – Видове різноманіття. Концентрації біологічного різноманіття, включно з ендемічними, рідкісними видами і видами, що перебувають під загрозою, або зникають, які є істотними на світовому, регіональному або національному рівнях – 7608,3 га.

ОЦЗ 3 – Екосистеми та оселища. Рідкісні й такі, що перебувають під загрозою або зникають екосистеми, оселища або рефугіуми – 13337,1 га.

ОЦЗ 6 – Культурні цінності. Ділянки, ресурси, оселища та ландшафти світового або національного культурного, археологічного або історичного значення та/або критичної культурної, екологічної, економічної чи релігійної/священної важливості для традиційних культур місцевих громад або тубільних народів, визначені шляхом залучення цих місцевих громад або тубільних народів – 13,2 га.

Надлісництво визначає та вживає ефективних заходів із запобігання негативним впливам господарської діяльності на цінності довкілля, пом'якшує та виправляє ті впливи, що стаються, пропорційно до їх масштабу, інтенсивності та ризику.

У надлісництві виділені репрезентативні ділянки, які виділялися пропорційно до розрізу категорій земель по надлісництву. Заходи з їх охорони та відновлення, у т.ч. й у плантаціях, є пропорційними до охоронного статусу та цінності таких екосистем на ландшафтному рівні, а також масштабу, інтенсивності та ризику господарської діяльності.

Заходи з оцінювання, запобігання та пом'якшення негативних впливів господарської діяльності на:

Цінності довкілля:

Акт обстеження даної ділянки, в якому вказані заплановані заходи щодо мінімізації негативного впливу рубки на навколишнє природне середовище (ОВНС).

- Охоронні зобов'язання;
- Положення про об'єкти ПЗФ
- Закон про природно-заповідний фонд України
- Висновок з оцінки впливу на довкілля планової діяльності надлісництва;
- Планування рубок формування і оздоровлення лісів проводить із залучення фахівців лісозахисту і ліспроєкту.

План виявлення і взяття під охорону особливих цінностей для збереження ОЦЗ

Назва заходу щодо виявлення та взяття під охорону особливо цінних для збереження лісів	Заходи щодо охорони особливо цінних для збереження лісів	Хто проводить
Проведення консультації з зацікавленими сторонами щодо визначення розташування відтворювальних ділянок мисливських господарств на території надлісництва	Оголошення режиму тиші та обмеження господарської діяльності в період з 01.04 по 15.06	Спеціаліст надлісництва, зацікавлені сторони

З метою збереження біорізноманіття, продовжувати виявляти ліси високої природоохоронної цінності та залишки ключові біотопи і об'єкти при проведенні лісосічних робіт	Ідентифікація ОЦЗ та встановлення режиму охорони	Спеціаліст надлісництва, зацікавлені сторони
Проведення обстеження земельних лісових ділянок при проведенні безперервного лісовпорядкування, відводах і таксації лісосік рубок головного користування і оздоровлення лісів При виявленні, виділяються ОЦЗ	Ідентифікація ОЦЗ та встановлення режиму охорони	Спеціаліст надлісництва, лісничі, зацікавлені сторони
Проведення картування ОЦЗ для забезпечення їх збереження при здійсненні господарської діяльності	На картах-схемах по лісництвах наносяться ОЦЗ	Спеціаліст надлісництва, лісничі
Залучення зацікавлених сторін та науковців до виявлення ОЦЗ протягом року		Адміністрація надлісництва

4.2 Режим охорони

Любешівське надлісництво керується основою для дотримання вимог, щодо визначення для збереження рідкісних і таких, що перебувають під загрозою зникнення, видів тваринного і рослинного світу у межах території України, її континентального шельфу та виключної (морської) економічної зони, а також узагальнені відомості про сучасний стан цих видів тваринного і рослинного світу та заходи щодо їх збереження і відтворення є Червона книга України, Бернська Конвенція, Боннська конвенція, Зелена книга України.

Охорона видів рослин і тварин занесених до списку, на державному рівні забезпечується шляхом заходів:

- установка особливого правового статусу, заборона або обмеження їх використання,
- врахування вимог щодо їх охорони під час розробки нормативних актів місцевого рівня,
- системна робота щодо виявлення місць їх зростання, проведення постійного спостереження за станом популяцій, пріоритетного створення на територіях, де вони зростають системи заповідних та інших об'єктів, що особливо охороняються,
- урахування спеціальних вимог щодо охорони під час розміщення продуктивних сил, ведення господарської діяльності, вирішенні питань відведення земельних ділянок, розробки проектної та проективно-планувальної документації, екологічної експертизи.

Режим охорони репрезентативних ділянок.

Відповідно встановленого режиму охорони, заплановано тільки різні види моніторингу.

Режим охорони особливих цінностей для збереження.

Основними господарськими заходами, що заплановані в ОЦЗ є:

- Рубки догляду.
- Вибіркові санітарні рубки.
- Протипожежні заходи.

Особливостями проведення лісгосподарських заходів в ОЦЗ є:

- Під час проведення рубок догляду зберігається природне поновлення цінних видів, особливо коли йому загрожує небезпека витіснення іншими видами.
- Методи та способи проведення рубок догляду мають забезпечувати мінімальне порушення лісового середовища й дерев, що залишаються, тому інтенсивність рубок догляду за лісом знижено.

Надлісництво визначає та вживає ефективних заходів із запобігання негативним впливам господарської діяльності на цінності довкілля, пом'якшує та виправляє ті впливи, що стаються, пропорційно до їх масштабу, інтенсивності та ризику.

Ландшафтної сполученості, включно із еко-коридорами.

Заходи із збереження рідкісних видів та тих, що перебувають під загрозою проводяться у відповідності до :

- охоронних зобов'язань по ПЗФ;
- наказу «Про оцінювання та реєстрацію в межах лісового фонду надлісництва наявності особливих цінностей для збереження (ОЦЗ) та їхнього стану»;
- наказ «Про виявлення рідкісних видів, їх охорону і моніторинг по Любешівському надлісництву»;
- програма навчання з працівникам державної лісової охорони Любешівського надлісництва щодо виявлення, охорони та моніторингу рідкісних, зникаючих та занесених до Червоної книги У країни видів флори та фауни на території лісового фонду надлісництва;
- наказ «Про особливості відведення лісосік та дотримання вимог лісової сертифікації за схемою ЛОР при проведенні рубок»

У надлісництві елемент ландшафтної сполученості представлений частиною Смарагдової мережі України.

Назва лісництва	Перелік кварталів,	Площа, га	Коротка характеристика території
Білоозерське	42,48,52-71	2254,0	Prypiat-Stokhid National Nature Park UA0000044
Дольське	1-8,43-54	2270,0	Prypiat-Stokhid National Nature Park UA0000044
Мукошинське	47	103,0	Prypiat-Stokhid National Nature Park UA0000044
Сваловичівське	21-42	2482,0	Prypiat-Stokhid National Nature Park UA0000044
Залізницьке	1	148,0	Stokhid-Nobel UA0000168
Гірківське	1,4-8,45,46	939,7	Prypiat-Stokhid National Nature Park UA0000044
Люб'язівське	7,10,11,16,19-22,24,27-33	1057,1	Prypiat-Stokhid National Nature Park UA0000044
Бихівське	3	49,6	Prypiat-Stokhid National Nature Park UA0000044

Любешівське	1,6,7,12,17,18,47,48,49	522,3	Prypiat-Stokhid National Nature Park UA0000044
Березичівське	1,5,7,8	254,4	Stokhid-Nobel UA0000168
Залізницьке(А)	1,2,4,5,6,10	308,2	Prypiat-Stokhid National Nature Park UA0000044
Залізницьке (А)	2,3,6-8,10-14	522,8	Stokhid-Nobel UA0000168
Разом		13337,1	

В межах площ ОЗЛД обмежене господарювання згідно законодавства.

Обов'язковим є проведення обстеження земельних лісових ділянок при відводах і таксації лісосік головного користування та рубок поліпшення якісного складу лісів.

При виявленні, виділяються ключові біотопи і об'єкти біорізноманіття, згідно переліку ключових біотопів та об'єктів біорізноманіття та їх опису. Проведення картування місць зростання та мешкання популяцій рідкісних та зникаючих видів флори і фауни для забезпечення їх збереження при здійсненні господарської діяльності.

При лісозаготівлях враховуються календарні строки проведення заходів (режиму тиші) та безпечних для довкілля технологічних процесів, режиму охорони.

Контроль лісництв за дотриманням працівниками під час виконання лісогосподарських заходів, природоохоронних вимог. Проведення рейдів лісовою охороною.

Проводиться інформування громадськості та зацікавлених сторін про наявність рідкісних видів та видів, що перебувають під загрозою, та оселищ, встановлених режимів охорони.

Залучення зацікавлених сторін та науковців до виявлення і рідкісних та зникаючих видів рослин і тварин.

Смарагдова мережа України (Emerald network) - українська частина мережі NATURA 2000 Європи.

Метою створення NATURA 2000 є збереження природної фауни, флори та оселищ. Вона була ініційована та координується Бернською конвенцією (1979). Смарагдова мережа має переважно ті самі основи формування, що й NATURA 2000, але діє за межами Європейського Союзу, розвиваючи загальноєвропейський підхід щодо охорони типів природних оселищ. Наразі Європейський Союз сприяє, в тому числі фінансово, розвитку механізмів охорони природних оселищ та визначенню спеціальних природоохоронних територій (ASCI) Смарагдової мережі.

Об'єкти в межах Смарагдової мережі разом із територіями NATURA 2000 становлять ядро Загальноєвропейської екологічної мережі (Pan European Ecological Network (PEEN)), яка також підтримується Бернською конвенцією. Держави – члени Європейського Союзу виконують вимоги Бернської конвенції шляхом розвитку мережі NATURA 2000, а території особливої охорони NATURA 2000 відповідають територіям особливої природоохоронного значення Смарагдової мережі.

Смарагдова мережа створена в основному для майбутніх членів ЄС, вона є важливим етапом розвитку України. Модель форми заповнення даних про заповідну територію, максимально наближена до моделі Натури 2000 (яка заснована в рамках законодавства ЄС).

Об'єкти Смарагдової мережі описано за інтерактивною картою <http://emerald.net.ua/> та посібником «Смарагдова мережа в Україні».

Опис рідкісних угруповань описано за «Тлумачним посібником оселищ Резолюції №4 Бернської конвенції, що знаходяться під загрозою і потребують спеціальних заходів охорони».

5. ПРИРОДООХОРОННІ ЗАХОДИ

5.1 Збереження біорізноманіття

Заходи із збереження та/або відновлення рідкісних видів та видів, що перебувають під загрозою та оселищ

Лісові ділянки перспективні щодо виявлення і збереження видів флори та рослинних угруповань (об'єкти ПЗФ, ділянки, де планується проведення лісгосподарських робіт, пристигаючі, стиглі і перестійні насадження, екотонні ділянки та узлісся, вітровальні і буреломні ділянки, невеликі вирубки, галявини, рідколісся, приурочені горбистого рельєфу, схилів, а також сусідство лук, лісових культур, боліт та водойм тощо) необхідно попередньо визначати шляхом аналізу великомасштабних карт, планів лісонасаджень та опитування місцевих краєзнавців, вчителів, працівників лісового господарства. На основі аналізу цих даних на території лісових кварталів необхідно закласти рекогносцирувальні маршрути довжиною 3-5 км, які слід прокладати вздовж лінійних елементів ландшафту: кварталних просік, лісових доріг, стежок, узлісь з радіальним обстеженням навколишніх ділянок.

Під час моніторингових обстежень слід застосовувати такі методики досліджень: маршрутні і точкові обліки видів флори та рослинних угруповань; облік їх чисельності на основі щорічних матеріалів по зміні стану лісового фонду, зібраних державною лісовпорядною організацією, матеріалами польових обстежень збір інформації про факти реєстрацій рідкісних видів рослин на території господарства від працівників лісової охорони.

Особливу увагу слід приділяти територіям існуючих і проєктованих об'єктів ПЗФ, ділянок зі стиглими і перестійними насадженнями, екотонним і заболоченим ділянкам.

Для проведення окремих етапів моніторингових досліджень слід залучати спеціалістів-ботаніків науково-дослідних установ, ВУЗів, об'єктів ПЗФ, представників громадських організацій.

Для ефективного виявлення рідкісних представників видів груп флори необхідно проводити обстеження ділянок у різні сезони року підчас вегетаційного періоду.

Під час проведення моніторингових ботанічних досліджень слід застосовувати найефективніші методики виявлення рідкісних видів флори та

рослинних угруповань. Це підвищить ефективність проведення блоку спеціальних ботанічних досліджень на ділянках ОЦЗЛ.

Особливу увагу під час проведення моніторингових ботанічних досліджень слід приділяти ключовим місцям концентрації рідкісних видів флори та рослинних угруповань, такі місця можуть ставати осередками збереження біорізноманіття з певною циклічністю, пов'язаною як з природними сезонними циклами, так і з життєвими циклами видів флори (за: Посібник «Особливо цінні для збереження ліси: визначення та господарювання. Практичний посібник для України»).

Під час проведення моніторингових досліджень слід враховувати охоронний статус видів флори за списками: Червона книга України (категорії прийняті у виданні 1994 р.); МСОП – Червоного списку IUCN; ЄЧС – Європейського Червоного списку (European Red List, 1991, категорії наведені в Червоній книзі України (1994)); II-го або III-го Додатків Конвенції (Бернської) про охорону дикої флори і фауни та природних середовищ існування у Європі (1979); CITES I, II – видів, включених до I-го або II-го Додатків Конвенції (Вашингтонської) про міжнародну торгівлю видами дикої фауни і флори, які перебувають під загрозою зникнення (1973); видів, включені до I-го або II-го Додатків Конвенції (Боннської) про збереження мігруючих видів диких тварин; регіональних червоних списків.

Лісові ділянки перспективні щодо виявлення і збереження помешкань рідкісних видів тварин (об'єкти ПЗФ, ділянки, де планується проведення лісогосподарських робіт, пристигаючі, стиглі і перестійні насадження, екотонні ділянки та узлісся, вітровальні і буреломні ділянки, невеликі вирубки, галявини, рідколісся, приурочені горбистого рельєфу, схилів, а також сусідство лук, лісових культур, боліт та водойм тощо) необхідно попередньо визначати шляхом аналізу великомасштабних карт, планів лісонасаджень та опитування місцевих мисливців, краєзнавців, вчителів, працівників лісового господарства. На основі аналізу цих даних на території лісових кварталів необхідно закласти рекогносцирувальні маршрути довжиною 3-5 км, які слід прокладати вздовж лінійних елементів ландшафту: квартальних просік, лісових доріг, стежок, узлісь з радіальним обстеженням навколишніх ділянок.

Під час моніторингових обстежень слід застосовувати такі методики досліджень: маршрутні і точкові обліки хребетних тварин; обліки чисельності тварин по відбитках на снігу; обліки чисельності дрібних ссавців методом канавко-ліній; реєстрація і огляд слідів життєдіяльності, сховищ, гнізд, дупел, нір, хаток; збір пелеток птахів; облік кажанів за допомогою ультразвукового детектора та павутинної сіті; обліки птахів під час міграцій і кочівель; реєстрація і збір безхребетних тварин; збір інформації про факти реєстрацій і помешкання рідкісних видів тварин на території господарства від працівників лісової охорони.

Особливу увагу слід приділяти територіям існуючих і проєктованих об'єктів ПЗФ, ділянок зі стиглими і перестійними насадженнями, екотонним і заболоченим ділянкам.

Для проведення окремих етапів моніторингових досліджень слід залучати спеціалістів-зоологів науково-дослідних установ, ВУЗів, об'єктів ПЗФ, представників громадських організацій.

Для ефективного виявлення рідкісних представників різних груп хребетних необхідно проводити обстеження ділянок у різні сезони року (наприклад: зимовий період – хижі ссавці, ратичні, зимові стації тетерукових; весняний період (квітень-травень) – птахи на гніздуванні, місця концентрацій земноводних; літній період – безхребетні, плазуни, кажани; ранньоосінній період – передміграційні скупчення птахів тощо).

Під час проведення моніторингових зоологічних досліджень слід застосовувати найефективніші методики виявлення рідкісних видів тварин та місць їх концентрацій. Це підвищить ефективність проведення блоку спеціальних зоологічних досліджень на ділянках ОЦЗЛ. Приклад: *дистанційне визначення (візуально, за звуками, за ультразвуковими сигналами), нетривале відловлення (живоловними пастками, сітками, сачком); реєстрація тварин у водоймах і на берегах; реєстрація за слідами життєдіяльності (відбитки лап, екскременти, погризи, кормові рештки); пошук сховищ та гнізд; ведення обліків у нічний, сутінковий або денний час тощо.*

Особливу увагу під час проведення моніторингових зоологічних досліджень слід приділяти ключовим помешканням з місцями сезонної концентрації тварин – їх скупчень, які пов'язані з міграціями, проходженням окремих фаз розвитку або репродукції (місця гону, токування, парування, гніздування). У кожній із груп тварин можуть бути свої особливості їх розподілу у просторі й часі, проте загалом кожна з великих систематичних груп (напр., комахи, птахи, кажани) має відмінні і доволі специфічні місця сезонної концентрації. Проте існують певні загальні закономірності, пов'язані з репродукцією і міграціями, коли тварини виявляються найбільш вразливими. Тобто, такі місця можуть ставати осередками збереження біорізноманіття з певною циклічністю, пов'язаною як з природними сезонними циклами, так і з життєвими циклами тварин (за: Посібник «Особливо цінні для збереження ліси: визначення та господарювання. Практичний посібник для України»).

Прикладами ключових сезонних місць концентрації тварин можуть бути місця концентрації птахів на шляхах їхніх міграцій, місця існування материнських колоній кажанів, місця зимівлі ссавців, місця розмноження та зимівлі плазунів і амфібій, місця нересту риб, місця виплоду рідкісних видів комах тощо, місця розмноження ратичних, міграційні коридори хижих тварин, місця токування рідкісних птахів. При визначенні ключових сезонних місць концентрації тварин необхідно спиратися на перелік раритетних видів, наведений у відповідних Додатках 6,7 Посібника.

Під час проведення моніторингових досліджень слід враховувати охоронний статус видів тварин за списками: Червона книга України (категорії прийняті у виданні 1994 р.); МСОП – Червоного списку IUCN; ЄЧС – Європейського Червоного списку (European Red List, 1991, категорії наведені в Червоній книзі України (1994)); II-го або III-го Додатків Конвенції (Бернської) про охорону дикої флори і фауни та природних середовищ існування у Європі (1979); CITES I, II – видів, включених до I-го або II-го Додатків Конвенції (Вашингтонської) про міжнародну торгівлю видами дикої фауни і флори, які перебувають під загрозою зникнення (1973); видів, включених до I-го або II-го

Додатків Конвенції (Боннської) про збереження мігруючих видів диких тварин; регіональних червоних списків.

5.2 Охорона раритетних видів

Для охорони виявлених на території державного лісового фонду надлісництва рідкісних видів та видів що перебувають під загрозою в своїй діяльності спеціалісти надлісництва керуються охоронними зобов'язаннями, висновками з ОВД, постановами КМУ в тому числі постановою КМУ №499 від 12 травня 2023 року «Про затвердження Порядку створення охоронних зон для збереження біорізноманіття у лісах та Порядку створення охоронних зон для збереження об'єктів Червоної книги України»

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/499-2023-%D0%BF#Text>

В якій визначені мінімальні вимоги до охоронних зон щодо окремих об'єктів Червоної книги України та опис режиму їх охорони.

Охорона біотичного різноманіття включає систему правових, організаційних, економічних, матеріально-технічних, освітніх та інших заходів, спрямованих на збереження, відтворення і використання рослинного та тваринного світу.

На території лісонасаджень надлісництва виявлені рідкісні і зникаючі види фауни і флори, які охороняються згідно законодавства і висновку з оцінки впливу на довкілля у межах місць їх поширення. Також виділені охоронні зони місць поширення вказаних нижче видів флори і фауни.

Охорона видів рослин і грибів занесених до списку, на державному рівні забезпечується шляхом заходів:

- установка особливого правового статусу, заборона або обмеження їх використання,
- врахування вимог щодо їх охорони під час розробки нормативних актів місцевого рівня,
- системна робота щодо виявлення місць їх зростання, проведення постійного спостереження за станом популяцій, пріоритетного створення на територіях, де вони зростають системи заповідних та інших об'єктів, що особливо охороняються,
- урахування спеціальних вимог щодо охорони під час розміщення продуктивних сил, ведення господарської діяльності, вирішенні питань відведення земельних ділянок, розробки проектної та проективно-планувальної документації, екологічної експертизи.

**Список рідкісних видів флори та фауни, виявлених на території
Любешівського надлісництва Філії «Поліський лісовий офіс» ДП «Ліси
України»**

з/п	Постійний лісокористувач (філія)	Назва виду українською мовою	Назва виду латинською мовою	Місце знаходження (лісництво)	Перелік ділянок, які ввійшли в охоронну зону виду у разі її наявності*
		3	4	5	6
1	Любешівське надлісництво	Баранець звичайний	<i>Huperzia selago</i> (L.) Bernh.ex Schrank et Mart.	Сваловичівське	НПП «Припять-Стохід» Заповідна зона
2	Любешівське надлісництво	Лілія лісова	<i>Lilium martagon</i> L.	Сваловичівське	НПП «Припять-Стохід» Заповідна зона
3	Любешівське надлісництво	Любка дволиста	<i>Platanthera bifolia</i> (L.) Rich.	Сваловичівське	НПП «Припять-Стохід» Заповідна зона
4	Любешівське надлісництво	Осока затінкова	<i>Carex umbrosa</i> Host	Сваловичівське	НПП «Припять-Стохід» Заповідна зона
5	Любешівське надлісництво	Плаун річний	<i>Lycopodium annotinum</i> L.	Сваловичівське	НПП «Припять-Стохід» Заповідна зона
6	Любешівське надлісництво	Очеретянка прудка	<i>Acrocephalus paludicola</i> (Vieillot,	Сваловичівське	НПП «Припять-Стохід» Заповідна зона
7	Любешівське надлісництво	Синиця біла	<i>Parus cyanus</i> Pallas,	Сваловичівське	НПП «Припять-Стохід» Заповідна зона
8	Любешівське надлісництво	Журавель сірий	<i>Grus grus</i>	Сваловичівське	НПП «Припять-Стохід» Заповідна зона
9	Любешівське надлісництво	Лелека чорний	<i>Ciconia nigra</i>	Сваловичівське	НПП «Припять-Стохід» Заповідна зона
10	Любешівське надлісництво	Пугач	<i>Bubo bubo</i>	Сваловичівське	НПП «Припять-Стохід» Заповідна зона
11	Любешівське надлісництво	Підорлик малий	<i>Aquila pomarina</i>	Сваловичівське	НПП «Припять-Стохід» Заповідна зона
12	Любешівське надлісництво	Скопа	<i>Pandion haliaetus</i>	Сваловичівське	НПП «Припять-Стохід» Заповідна зона
13	Любешівське надлісництво	Шуліка рудий	<i>Milvus milvus</i> (Linnaeus	Сваловичівське	НПП «Припять-Стохід» Заповідна зона
14	Любешівське надлісництво	Видра річкова	<i>Lutra lutra</i>	Сваловичівське	НПП «Припять-Стохід» Заповідна зона

5.3 Водоохоронні зони

При проведенні робіт на лісосіках негативний вплив на водні об'єкти, а саме забруднення, засмічення та виснаження водних ресурсів або погіршення якості вод, порушення гідродинамічного режиму поверхневих та підземних вод, вплив на гідрологічний та гідрохімічний стани поверхневих водойм не передбачається.

Суттєвого впливу на водні об'єкти під час провадження планової діяльності не передбачається, так як у лісових ділянках виділені смуги лісів уздовж берегів річок, навколо озер, водоймищ, інших водних об'єктів з категорії експлуатаційних лісів за нормативами згідно з постановою «Про затвердження Порядку поділу лісів на категорії та виділення особливо захисних лісових ділянок» (постанова КМУ від 16.05.2007 №733) та віднесено до категорії захисних лісів.

Працівниками лісової охорони здійснюється постійний моніторинг насаджень у водоохоронних зонах, за їх повідомленнями проводиться ряд заходів щодо збереження і посилення водоохоронних функцій насаджень.

Водоохоронні зони

Заходами щодо захисту водних ресурсів є;

- Утримування площадки для миття техніки в належному стані.
- Забезпечення наявності достатньої кількості абсорбентів для видалення проливів нафтопродуктів в разі їх утворення.

Напрямок трелювання, проведення борозен під час підготовки ґрунту чи створенні мін смуг, розміщується вздовж схилів.

Дотримання режиму охорони при плануванні рубок (рубки головного користування заборонені).

Моніторинг стану водних об'єктів здійснюється згідно вимог з висновку ОВД, при проведенні щорічного після проектного моніторингу впливу планованої діяльності на навколишнє природне середовище. З інформацією щодо стану водних об'єктів можна ознайомитись в щорічному звіті після проектного моніторингу.

5.4 Ґрунтозахисні заходи

При проведенні господарської діяльності на території Любешівського надлісництва на лісову підстилку та поверхню ґрунтів можливий вплив у вигляді механічного порушення ґрунту технікою, яка буде використовуватись під час лісозаготівлі. Станом на сьогодні не виявлено явних пошкоджень ґрунтового покриву та проявів де градаційних процесів під впливом водної, вітрової ерозій або обумовлених проведенням лісогосподарських робіт.

З метою мінімізації впливу та збереженню ґрунтів, їх водно-фізичних властивостей, запобігання ерозійним процесам, під час лісозаготівлі будуть використовуватись машини та механізми, що забезпечують мінімальне фізичне пошкодження ґрунтів та їх збереження в природному стані. Раціональне ведення лісогосподарської діяльності, у тому числі і рубки різного призначення не завдаватимуть негативного впливу довкіллю.

Ґрунтовий покрив території представлений ґрунтами, характерними для Полісся – дерново-підзолистими та опідзоленими, підзолисто-дерновими на

алювіальних відкладеннях, дерново-карбонатними на елювії мергелю, ясно-сірими, сірими лісовими, темно-сірими опідзоленими; в долинах річок та зниженнях рельєфу дерновими і лучними; у північній частині – болотними.

Основними заходами щодо збереження підросту і ґрунту під час проведення рубань лісу є: ширше використання вибіркового рубань замість суцільних, застосування природоохоронних технологій лісосічних робіт, дотримання лісівничих вимог щодо збереження підросту й ґрунту, зокрема недопущення його пошкоджень глибиною більше 10, особливо 15 см, а також довжини трелювальних волоків понад 250 м/га. Метою очищення місць рубок є створення сприятливих умов для відновлення лісу, запобігання ерозії ґрунту, зниження рівня пожежної небезпеки та забезпечення належного санітарного стану. Одним з головних елементів довкілля у лісових біоценозах є ґрунт – основа всіх ланцюгів живлення в біогеоценозах, а тому деградація ґрунтового покриву має біосферні впливи. З якістю ґрунту безпосередньо пов'язана продуктивність лісу. Він забезпечує ріст та розвиток лісових культур, приріст ділової деревини, її якість, є основою для формування підліску та трав'яного покриву, що в кінцевому результаті впливає на формування екологічних умов вирощування лісів. На ґрунтозахисні властивості лісу вкрай негативно впливають два чинники: 1) довготривала антропогенна трансформація лісових угідь у польові із постійним розвитком водної ерозії на них і зниженням урожайності; 2) проведення рубань лісу із порушенням лісівничих вимог, що призводить до лісоексплуатаційної ерозії та зниження продуктивності наступних поколінь лісу. В обох випадках також погіршується гідрологічний режим території і санітарний стан водних ресурсів. Розвиток ерозійних процесів – проблема досить актуальна за застосування суцільнолісосічних рубок із тотальним використанням тракторів на трелюванні деревини. Зазвичай ці способи лісоексплуатації найбільш негативно впливають на лісове середовище, особливо на збереженість підросту й ґрунту та сприяють розвитку ерозії. Основні можливі наслідки для ґрунтового покриву процесів збезлісення: – ерозія як площинна, так і яружна. Відкрита поверхня ґрунтового покриву руйнується безпосередньо дощовими краплями та, зважаючи на переважні схилі землі, при стіканні дощових і талих вод; – руйнування і трансформація профілю ґрунту. Зміни ґрунтів (змив верхніх горизонтів, перебудова профілю, абсолютні і профільні зміни показників ґрунтів) призводять до трансформації структури ґрунтового покриву загалом; – дегуміфікація як процес безпосередньої втрати органічної речовини ґрунтом. Наслідки цього процесу при втраті рослинного покриву множинні: втрачаються елементи живлення, що супроводжується зменшенням продуктивності земель, а тому відновлений ліс матиме нижчий бонітет; зменшується біологічна активність ґрунтів; інтенсифікується емісія парникових газів в атмосферу; зменшується стійкість ґрунтів до деструктивних процесів, зокрема ерозійних; гумусові речовини та зв'язані з ними елементи з поверхневим стоком потрапляють до водойм, що може призводити до їх еутрифікації. Треба пам'ятати, що власне гумусові речовини роблять ґрунт ґрунтом, забезпечуючи його родючість; – зміни твердої фази ґрунту. Збезлісення призводить до трансформації гранулометричного і мінералогічного складу ґрунтів, що впливає на їх фізичні і хімічні показники (щільність складення, водопроникність і водоутримуюча

ємність, польова вологоємність, характеристики ґрунтового вбирного комплексу, зокрема ємність поглинання та кількість і склад увібраних катіонів). Як кінцевий результат – ґрунт докорінно змінює свої властивості та здатність виконувати біосферні функції; – зміни теплового і водного режиму ґрунтів безпосередньо можуть відбуватися внаслідок попереднього виду деградації. Хоча ці процеси апіорі відбуваються при знищенні лісів через прямий доступ сонячної енергії та опадів до поверхні, а тому ґрунти швидше нагріваються/охолоджуються або висихають/зволожуються. Зміна теплового режиму ґрунтів безпосередньо визначає швидкість проходження в них хімічних реакцій, тобто саме функціонування ґрунту як багатофазного природного реактора. Зростання поверхневого стоку води природно супроводжується зменшенням її радіальної міграції, тобто забезпечення водою нижчих горизонтів і поповнення об'єму ґрунтових вод. Всі ці процеси визначально впливають на функціонування біоти ґрунтів, їх біорізноманіття та продуктивності; – порушення балансу хімічних елементів. Деревна рослинність у процесі фотосинтезу використовує диоксид карбону атмосфери, тоді як відходи рубок, безладно залишені та не використані, навпаки – повертають цей газ в атмосферу; посадки лісів не ведуться взагалі, або їхні площі мізерні, порівняно з вирубаними площами. Це один з найвагоміших наслідків зміни кругообігу вуглецю при збезлісенні.

Розширений моніторинг стану ґрунтів здійснюється в основному під час проведення після проектного моніторингу планової діяльності та спеціалістами надлісництва в «рамках» оцінки впливу на навколишнє середовище (ОВНС) господарських заходів.

5.5 Оцінка впливу на довкілля

Основні принципи процедури ОВНС

ОВНС проводиться до початку будь яких заходів і складається виявлення, аналізу, обліку прямих, побічних та інших наслідків на навколишнє середовище запланованої господарської і іншої діяльності.

Ця оцінка сприяє прийняттю екологічного і соціального управлінського рішення щодо реалізації запланованої діяльності з урахуванням екологічних наслідків і громадської думки, а також дає можливість розробити заходи по зменшенню впливу на довкілля.

На території надлісництва, при господарюванні, можливі наступні негативні впливи:

- ерозія і ущільнення ґрунту, зниження його родючості (у випадку руху техніки в межах виділеної технологічної частини лісосіки вплив кваліфікується як не значний у інших випадках вплив кваліфікується як значний);
- порушення гідрологічних і ґрунтових умов, накопичення води у водотоках та водозборах, зміни в дренажному режимі річок і рівчаках ;
- фрагментація місць знаходження видів флори і фауни занесених до Червоної книги України, та інших охоронних списків, зміна видового складу рослин і тварин (у випадку знищення, пошкодження оселищ та місць гніздування, відтворення і розмноження наявних на ділянці та на прилеглий території вплив кваліфікується як суттєвий);

- забруднення ґрунту і води ПММ, виробничими відходами і побутовим сміттям(у випадку виявлення фактів забруднення ґрунту і води ПММ;
- вплив на довкілля на ландшафтному рівні з врахуванням сусідніх ландшафтів (у випадку змін гідрологічного режиму території, температурного режиму та інших суттєвих кліматичних чинників кваліфікувати вплив як суттєвий).

ОСНОВНІ ПРИНЦИПИ ПРОЦЕДУРИ ОВНС

- інформування прийнятих рішень: прийняті рішення базується на надійній достовірній інформації;
- відповідальність: чітко визначаються відповідальні особи (згідно наказу або розпорядженню по надлісництву);
- відкрита консультація: проводиться з усіма зацікавленими сторонами у відкритій формі);
- в процесі приймають участь спеціалісти
- з певних питань, які дають конкретні висновки щодо оцінки впливу запланованих заходів на довкілля;
- альтернатива: розглядається всі можливі альтернативи;
- пом'якшувальні заходи: розглядаються додаткові заходи, які понизять, або повністю усунуть негативний вплив і пом'якшують вплив запланованих дій;
- реалізація всіх етапів: ОВНС повинна розглядати всі етапи, від проектування до виконання та розгляду наслідків;
- проведення коригуючих дій: при виявленні невідповідності в процесі роботи, застосовуються коригуючі дії щодо їх виправлення.

ВІДПОВІДАЛЬНІ ЗА ПРОВЕДЕННЯ ОЦІНКИ ВПЛИВУ НА НАВКОЛИШНЄ ПРИРОДНЕ СЕРЕДОВИЩЕ ЗАПЛАНОВАНОЇ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

В залежності від виду планованої діяльності до проведення оцінки впливу на навколишнє природне середовище долучаються: помічник начальника, лісничі лісових ділянок, помічники лісничих.

Опис і обґрунтування використання відповідної заготівельної техніки та устаткування.

Економічна діяльність над лісництва ґрунтується на заготівлі і реалізації деревини від рубок головного користування та рубок формування і оздоровлення лісів.

Рубка стиглого лісу, - це збір лісового врожаю, що в лісівничій науці трактується як перша фаза лісовідновлення. Виходячи із конкретних умов зростання на ділянці, де проводяться вирубки стиглого лісу, в залежності від прийнятого рішення щодо лісовідновлення, планується застосовувати відповідну систему рубання.

Лісозаготівельні роботи плануються проводити способами, які виключають або обмежують негативний вплив на довкілля та лісовідновлення. На кожну лісосіку видається лісорубний квиток, який дає право на заготівлю деревини. У лісорубних квитках зазначається спосіб рубки і очищення лісосіки, наявність підросту, насінників, ключових біотопів та об'єктів, які повинні бути збережені під час розробки лісосіки.

Лісосіки всіх видів рубок передаються підряднику в розробку по акту. На кожну лісосіку до початку її розробки складається технологічна карта, яка з врахуванням конкретних умов відображає лісівничі та організаційні вимоги до виконання робіт. Технологічна карта вміщує, зокрема, перелік підготовчих робіт, визначає схему розробки лісосіки з нанесення на ній виробничих об'єктів, устаткування, шляхів, волоків, способи виконання лісозаготівельних операцій (валка, обрубка сучків, розрізування стовбурів на сортименти, їх сортування і трелювання, штабелювання, навантаження і вивезення деревини, очищення місць рубок), черговість розробки пасік, передбачає заходи щодо охорони праці та природоохоронні заходи (запобігання ерозії ґрунтів, збереження ключових біотопів і об'єктів тощо). До технологічної карти додається Акт оцінки впливу запроєктованих заходів на навколишнє природне середовище, в якому відображені заплановані заходи щодо мінімізації негативного впливу на навколишнє природне середовище (Акт ОВНС).

Під час проведення підготовчих робіт на лісосіці та на відстані 50 метрів за межею лісосіки по її периметру, вздовж лісовозних доріг та діючих трелювальних шляхів, в радіусі 50 метрів від місць розміщення обігрівального приміщення, верхніх складів, місць розміщення техніки та паливно-мастильних матеріалів звалюють усі намічені небезпечні дерева.

Облаштовуються місця для обігріву та відпочинку, встановлюються знаки безпеки на стежках та дорогах, які проходять через лісосіку.

Підготовчі роботи проводить бригада, що виконує основні лісосічні операції.

Всі лісосічні роботи виконуються у відповідності з вимогами карти технологічного процесу розробки лісосік.

Чинники, які впливають на вибір лісозаготівельної техніки і обладнання наступні:

- технологія лісозаготівель, яка включає і спосіб заготівлі деревини (хлистовий чи сортиментний),
- площа лісосіки,
- об'єм стовбура і запас деревини на лісосіці,
- розташування, ґрунти і рельєф,
- відстань трелювання і вивезення деревини,
- спосіб очищення лісосік від порубкових решток.

В надлісництві застосовується сортиментний спосіб заготівлі деревини, який дає змогу використовувати колісні трактори та машини.

Звалювання дерев, обрізування сучків, розрізання стовбурів на сортименти проводиться бензопилами Штиль.

Після розрізування стовбурів на сортименти проводиться їх трелювання тракторами різних модифікацій МТЗ - 80 та МТЗ-82 «Беларусь».

Тип тракторів - колісні універсальні класу 1,4.

Марка двигуна тракторів МТЗ - 80 та МТЗ-82, двигуни дизельні чотирьох циліндрові чотирьох-тактні з безпосереднім вприском і робочим об'ємом -4,75л. та номінальною частотою обертів 2200 об/іс..

Потужність МТЗ-80, кВт (к.с.) - 59,25 (80), МТЗ - 82, кВт (к.с.) - 60 (81).

Габарити, вага, ширина колії та витрати палива

Показники	Одиниця виміру	Трактори	
		МТЗ-80	МТЗ-82
Габаритні розміри	м		
довжина		3,82	3,93
ширина		1,97	1,97
висота		2,47	2,47
Дорожній просвіт (кліренс) Мінімальний під заднім мостом	см	47	47
Конструктивна вага	тонна	3,0	3,2
Колія регульована	см в межах	Передні колеса 120-180 Задні колеса 135-180	
Витрати палива	г/кВт год	238	230 (від 220 до 260)
		4-7 літрів за годину	

Ємкість паливного баку - 130л

Фактичні витрати дизпалива на трелювання 1 м³ деревини становлять 0,625 і масла І- 20 - 0,024 літрів.

Застосування на лісозаготівлях швидкохідних колісних тракторів, які оснащені різноманітним технологічним обладнанням, дає можливість трелювати і одночасно сортувати деревину по породах, сортиментах, розмірах, групах діаметрів, сортах тощо.

Трактори, які використовуються в надлісництві, характеризуються по відношенню до гусеничних тракторів кращою маневреністю та ергономікою, тобто є більш комфортними і пристосованими для використання. Але головне, що вони в меншій мірі впливають на ґрунтову поверхню і пошкодження підросту, кореневої системи ростучих дерев та надґрунтового покриву трав'яних і кущових рослин. По наших спостереженнях на лісосіках поступових рубок та суцільних рубках із збереженням підросту збереженість підросту достатньо висока (до 70%). У місцях поодиноких проїздів колісної техніки дрібний підріст не зазнає особливих пошкоджень, а лише приминається до поверхні ґрунту.

Рубки головного користування проводяться як в соснових так і в листяних деревостанах з загальним запасом деревини близько 300 м³/га, при середній площі лісосіки 0,9 га., і середньому об'ємі стовбура в корі близько 1м³ (діаметр 34 см).

Рельєф лісосік рівнинний. По характеру ґрунтоутворюючих відкладів на території лісгоспу найбільше розповсюджені дерново-підзолисті ґрунти, на яких багаторазовий прохід техніки по одному сліду (волоку) навіть після літніх опадів не впливає на прохідність і не призводить до значного пошкодження ґрунту. Такі лісосіки можливо освоювати на протязі року.

Наступними за величиною розповсюдження є болотні та дернові ґрунти. Інші різновидності ґрунтів: болотно-підзолисті, лучно-болотні, лужні - займають незначні площі які мають підвищену вологість, на протязі всього теплого періоду року, де трактори МТЗ -80, 82 швидко порушують рослинний покрив і утворюють

глибоку колію на волоках або зовсім не мають можливості проїзду, освоюються в зимовий період при замерзанні ґрунту.

В Акті обстеження лісосік для кожної лісосіки вказується сезон заготівлі. На основі Акту обстеження проводиться розподіл лісосічного фонду на зони літньої і зимової заготівлі і вивозки.

На лісосічних роботах впроваджена бригадна форма праці. Бригада виконує весь комплекс робіт від звалювання до очистки лісосіки від порубкових залишків. Виконану роботу приймає майстер лісу даної ділянки. Крім того майстер веде електронний облік деревини, займається відпуском деревини та складає звіт про рух лісопродукції.

Одночасно із заготівлею деревини та після її закінчення проводиться очищення лісосіки від порубкових залишків.

В залежності від лісорослинних умов і вимог лісовідновлення застосовуються такі способи очищення лісосік:

- збирання порубкових решток у купи та вали для перегнивання в місці збирання;

- комбінований;

Спалювання забороняється проводити в пожежно-небезпечний період.

6. ПЛАН ГОСПОДАРСЬКИХ ЗАХОДІВ

6.1 Розрахункова лісосіка

Розрахункова лісосіка - щорічна, науково обґрунтована норма заготівлі деревини в порядку рубок головного користування, яка обраховується та затверджується для кожного власника, постійного користувача лісами по категоріях лісів в розрізі порід, виходячи з принципів безперервності використання лісових ресурсів.

Головне користування лісом

Розподіл вкритих лісовою рослинністю лісових ділянок на включені та виключені з розрахунку рубок головного користування за даними лісовпорядкування.

Значні розходження по виходу ділової деревини по хвойному і твердолистяному господарству соснової і дубової господарських секцій між даними лісгоспу і лісовпорядкування пояснюється станом насаджень на час відводу їх в рубку.

Товаризація лісосічного фонду виконана спеціальною комп'ютерною програмою згідно «Нормативів товарності деревостанів основних лісоутворювальних порід України», Київ -2004, затверджених Держкомлісгоспом України 22.10.04 р. Товарна структура лісосічного фонду.

На ревізійний період лісовпорядкуванням проектується суцільний спосіб рубки у відповідності з «Правилами рубок головного користування України», К., 2010.

Розрахунок обсягу рубок головного користування на ревізійний період, виконаний на комп'ютері за спеціальною програмою.

Розрахункова лісосіка рубок головного користування по Філії «Любешівське лісомисливське господарство» обрахована Українським державним проектним лісовпорядним виробничим об'єднанням (ВО«УКРДЕРЖЛІСПРОЕКТ») згідно Методики визначення розрахункової лісосіки, погодженої з Міністерством екології та природних ресурсів України від 11 вересня 2000 року та затвердженої Наказом Держкомлісгоспу України від 14 вересня 2000 року № 105

Щорічні обсяги рубок головного користування проектується згідно наказу про затвердження розрахункової лісосіки для постійного лісокористувача Волинської області:

- Любешівське ЛМГ, на 2014-2022 роки наказ №28 від 27.01.2014р.
- СЛАП Любешівагроліс, на 2016-2025 роки наказ №13-02 від 19.09.2016р.

	Розрахункова лісосіка
Всього по надлісництву	57,52
Хвойне господарство, всього	25,12
<i>соснова госпсекція</i>	25,12
<i>ялинова госпсекція</i>	-
Твердолистяне господарство, всього	-
<i>дубова госпсекція</i>	-
<i>грабова госпсекція</i>	-
<i>ясенева госпсекція</i>	-
М'яколистяне господарство, всього	32,4
<i>березова госпсекція</i>	6,98
<i>вільхова госпсекція</i>	25,42
<i>осикова госпсекція</i>	-

Заготівля деревини та її вивезення на 2026 рік планується у повній відповідності з розрахунковою лісосікою.

Приймаючи розрахункову лісосіку лісовпорядкування керувалося принципами забезпечення невиснажливого і рівномірного користування лісовими ресурсами, збереженням умов відтворення високопродуктивних стійких насаджень, їх екологічних та інших корисних властивостей.

Розміщення рубок головного користування

Розміщення рубок головного користування проведено з урахуванням наявного експлуатаційного фонду по лісництвах, стану насаджень. Планується поетапне освоєння лісосічного фонду з врахуванням проекту будівництва лісогосподарських доріг. При територіальному розміщенні лісосік дотримано встановлені Правилами рубок ширина, довжина, площа, спосіб і термін примикання лісосік, напрямок рубки і кількість зарубів у кварталі.

По кожному лісництву на ревізійний період складені відомості рубок головного користування в які внесені з групуванням за п'ятиріччями виділи (частина виділів) стиглих і перестійних деревостанів, можливих для експлуатації.

Протягом ревізійного періоду крім зазначених у відомості лісових ділянок в рубку, можуть надходити і інші можливі для експлуатації ділянки лісу, які на рік

рубки досягли віку стиглості. Відведення таких насаджень в рубку можливе в разі, якщо вони вимагають проведення термінової рубки в зв'язку з їх пошкодженням, усиханням, з втратою захисних функцій, в розладнаних насадженнях, в насадженнях, які в установленому порядку підлягають розчищенню в зв'язку будівництвом; у випадку коли неможливо розмістити по певних господарських секціях наявний лісосічний фонд згідно встановленої розрахункової лісосіки через необхідність дотримання встановлених термінів примикання лісосік; в зв'язку з будівництвом лісових доріг (їхньою відсутністю), а також в інших випадках, що не входять в протиріччя з положеннями чинних нормативних документів, які регламентують проведення рубок головного користування.

Розрахункова рубок головного користування лісосіка запроектована лісовпорядкуванням

Любешівське ЛМГ	Код рядка	Всього, куб.м	в тому числі по господарствах										
			хвойно-му	в тому числі за госпсекціями		твердолистяному	в тому числі за госпсекціями			м'яколистяному	в тому числі за госпсекціями		
				сосново-вою	ялино-вою		дубовою	ясеневовою	грабовою		березовою	осиковою	чорновільховою
А	Б	1	2	3	4	6	7	9	10	11	12	13	14
3000	Розрахункова лісосіка	30760	13990	13990	0	0	0	0	0	16770	2560	0	14210

СЛАП «Любешіватроліс»	Код рядка	Всього, куб.м	в тому числі по господарствах										
			хвойно-му	в тому числі за госпсекціями		твердолистяному	в тому числі за госпсекціями			м'яколистяному	в тому числі за госпсекціями		
				сосново-вою	ялино-вою		дубовою	ясеневовою	грабовою		березовою	осиковою	чорновільховою
А	Б	1	2	3	4	6	7	9	10	11	12	13	14
3000	Розрахункова лісосіка	26760	11130	11130	0	0	0	0	0	15630	4420	0	11210

ВСЬОГО	Код рядка	Всього, куб.м	в тому числі по господарствах										
			хвойно-му	в тому числі за госпсекціями		твердолистяному	в тому числі за госпсекціями			м'яколистяному	в тому числі за госпсекціями		
				сосново-вою	ялино-вою		дубовою	ясеневовою	грабовою		березовою	осиковою	чорновільховою
А	Б	1	2	3	4	6	7	9	10	11	12	13	14
3000	Розрахункова лісосіка	57520	25120	25120	0	0	0	0	0	32400	6980	0	25420

6.2 Попередній план рубок формування і оздоровлення лісів та інших рубок

Під час проведення польових лісовпорядних робіт були виявлені насадження, які потребують проведення рубок догляду за лісівничими вимогами на час проведення таксації.

Для підтвердження правильності запроектованих обсягів рубок догляду введено розподіл за повнотами площі насаджень у віці рубок догляду і призначених в рубку.

Неповне охоплення рубками догляду насаджень пояснюється не призначенням освітлення і прочищення в насадженнях, що зростають в сирих і мокрих типах лісорослинних умов, крім мішаних соснових насаджень, як передбачено протоколом першої лісовпорядної наради.

Запроектований щорічний обсяг рубок формування і оздоровлення лісів, заходів пов'язаних і не пов'язаних з веденням лісового господарства наведений у таблиці.

Показники	Всього кбм	в тому числі		
		I квартал	6 місяців	9 місяців
Рубки, формування і оздоровлення лісів та інші заходи, пов'язані та не пов'язані з веденням лісового господарства, всього, площа - га (1+2+3)	1703	80	395	703
загальна маса	25689	1470	6900	12400
ліквід	20900	1300	6080	10680
ділова	4500	440	1780	3170
дрова	16400	860	4300	7510
1. Рубки догляду за лісом всього, площа - га (а+б+в+г)	573	30	190	393
загальна маса	12280	770	3700	7600
ліквід	9209	650	3030	6080
ділова	2580	240	1070	2240
дрова	6629	410	1960	3840
з них а) освітлення, площа - га	63		30	63
загальна маса	200		100	200
ліквід				
ділова				
дрова				
б) прочищення, площа - га	110		30	70
загальна маса	1100		300	700
ліквід				
ділова				
дрова	0	0	0	0
в) проріджування, площа - га	120	10	40	80
загальна маса	1960	170	700	1400
ліквід	1700	150	630	1280
ділова	340	40	170	340
дрова	1360	110	460	940
г) прохідні рубки, площа - га	280	20	90	180
загальна маса	9020	600	2600	5300

	ліквід	7509	500	2400	4800
	ділова	2240	200	900	1900
	дрова	5269	300	1500	2900
2. Інші види рубок формування і оздоровлення лісів та інші заходи, пов'язані з веденням лісового господарства всього, площа - га (а+б+в+г+д+ж)		1127	50	205	310
загальна маса		13319	700	3200	4800
	ліквід	11651	650	3050	4600
	ділова	1910	200	710	930
	дрова	9741	450	2340	3670
а) Санітарні рубки всього, площа - га		1113	50	200	300
загальна маса		12019	700	3100	4600
	ліквід	10453	650	3000	4500
	ділова	1550	200	700	900
	дрова	8903	450	2300	3600
з них: - вибіркові санітарні рубки, площа - га		1105	50	200	300
загальна маса		10519	700	3100	4600
	ліквід	9213	650	3000	4500
	ділова	1000	200	700	900
	дрова	8213	450	2300	3600
- суцільні санітарні рубки, площа - га		8			
загальна маса		1500			
	ліквід	1240			
	ділова	550			
	дрова	690	0	0	0
б) Лісовідновні рубки, площа - га					
загальна маса					
	ліквід				
	ділова				
	дрова	0	0	0	0
в) Рубки переформування, площа - га					
загальна маса					
	ліквід				
	ділова				
	дрова	0	0	0	0
г) Рубки, пов'язані з реконструкцією деревостанів, площа - га					
загальна маса					
	ліквід				
	ділова				
	дрова	0	0	0	0
д) Ландшафтні рубки, площа - га					
загальна маса					
	ліквід				
	ділова				
	дрова	0	0	0	0
ж) Інші заходи, пов'язані з веденням лісового господарства, площа - га		14		5	10
загальна маса		1300		100	200
	ліквід	1198		50	100
	ділова	360		10	30
	дрова	838	0	40	70
3. Інші заходи, не пов'язані з веденням лісового господарства, площа - га		3			
загальна маса		90			
	ліквід	40			
	ділова	10			
	дрова	30	0	0	0

Виконання запроектованих щорічних обсягів рубок догляду в сучасних умовах господарювання, залежить в основному від економічних чинників, фінансового забезпечення на проведення рубок догляду та попиту на деревину.

Запроектована інтенсивність рубок догляду, вихід ліквідної і ділової деревини у порівнянні з фактичним в середньому за ревізійний період суттєво не відрізняється. Лісовпорядкуванням рекомендується комбінований метод проведення рубок догляду, який поєднує принципи низового і верхового догляду.

Способи організації і виконання рубок догляду рекомендуються такі: по ділянках та поквартальний спосіб у кварталах із загальною концентрацією ділянок, що потребують рубок догляду та санітарних рубок.

Проведення рубок догляду в рекреаційних лісах і лісах спеціального призначення повинні бути направлені як на досягнення максимальної продуктивності насаджень так і найбільшого в задоволенні рекреаційних потреб громадян, забезпечення фауни і флори та збереження протипожежної безпеки. Також метою рубок догляду є поліпшення складу декоративних якостей насаджень, поліпшення просторового необхідних типів ландшафтів.

6.3 Лісовідновлення та лісорозведення Відтворення лісів

В ревізійному періоді відтворення лісів проектується лісовідновлення на не вкритих лісовою рослинністю (рідколісся, зруби, загиблі насадження), на зрубках ревізійного періоду, а також вкритих лісовою рослинністю лісових ділянках (галявини), які призначаються для створення лісових насаджень.

Лісовідновлення

Термін відновлювального періоду для ділянок, призначених для природного поновлення, прийнятий в середньому 6 років.

Період лісовідновлення для ділянок, призначених для сприяння природному поновленню, прийнятий 5 років. Сприяння природному поновленню передбачає проводити шляхом нарізування борозен і рихлення ґрунту.

Терміни змикання лісових культур і переведення їх у ділянки, в залежності від групи типів лісу і цільової породи, прийняті наступні: для сосни звичайної - 6 років, дуба звичайного - 7 років, ялини європейської - 5 років.

Створення лісових культур на суцільних зрубках передбачається в наступний після рубки рік.

Лісорозведення

До фонду лісорозведення лісовпорядкуванням віднесено не вкриті рослинністю лісові ділянки (галявини, пустирі)

Термін заліснення встановлюється 5 років.

Термін створення лісових культур лісорозведення встановлюється 2 роки.

Створення лісових культур шляхом лісовідновлення і згідно технологічних схем, приведених в додатках до та природного поновлення, типу лісорослинних умов, особливостей ділянки в технологічній схемі вказані способи обробітку ґрунту, спосіб створення, схема змішування порід, тощо. Технологічні схеми складені на основі «Типів лісових культур за лісорослинними зонами» ухвалені

секцією організації управління лісовим господарством науково-технічної ради Держкомлісгоспу України (протокол № 1 від 18 березня 2010 року). Розподіл запроектованих загальних обсягів лісових культур за технологічними схемами.

Протягом перших 4-х років за лісовими культурами проводиться догляд за схемою 4-3-2-1.

Доповнення лісових культур, які створюватимуться, повинно проводитись при відпаді більше 15%, як правило весною наступного року після садіння культур. Доповнення культур передбачається проводити ручним способом під меч Колесова.

Використання угідь і ресурсів побічних користувань

В надлісництві є такі види побічних користувань: заготівля сіна, збір грибів і ягід, заготівля лікарської і технічної сировини.

Планова заготівля недеревної лісової продукції

(кг, у цілих числах)

Найменування недеревної лісової продукції	Код рядка	Кількість заготовленої недеревної лісової продукції
А	Б	Г
Дерева різдвяні, шт.	1003	2000

6.4 Охорона лісів від пожеж

У Любешівському надлісництві щороку затверджується план протипожежних заходів, спрямований на попередження виникнення лісових пожеж, а саме: створюються мінералізовані смуги, протипожежні розриви, забороняється відвідування лісових масивів у пожежонебезпечний період, встановлюється наглядна агітація, проводяться бесіди з місцевим населенням.

Також в надлісництві функціонує система раннього виявлення пожеж, обладнані системи відеонагляду, в пожежонебезпечний період проходить цілодобове чергування.

На території Любешівського надлісництва функціонує лісопожежна станція та пункти накопичення протипожежного інвентарю, які обладнані і забезпечені засобами пожежогасіння згідно затверджених норм. Навчання персоналу з пожежної безпеки, який допускається до гасіння лісових пожеж, відбувається в спеціалізованих навчальних центрах із теоретичними і практичними навчаннями та здачею екзаменів, за курсом «Лісовий пожежний» та «Керівник гасіння лісової пожежі».

6.5 Захист лісу від шкідників і хвороб

Працівниками лісової охорони Любешівського надлісництва здійснюється постійний моніторинг насаджень щодо їх санітарного стану. В разі виявлення лісовою охороною фактів негативних змін в лісових насадженнях спричинених рядом природно - кліматичних факторів, поширення хвороб та шкідників, сигналізується відповідальним особам у надлісництві повідомленням про погіршення санітарного стану господарської одиниці (виділу), з вказанням конкретних причин. На основі повідомлень, проводиться лісопатологічне обстеження із залученням спеціалістів лісозахисних підприємств, міжрегіонального управління, представників органів місцевого самоврядування,

де вказується перелік заходів які необхідно провести з метою покращення санітарного стану лісів та строки їх виконання.

6.6 Господарська діяльність Надлісництва на забруднених радіонуклідами територіях, з урахуванням рівня їх забрудненості, у тому числі вибухонебезпечними предметами

Карти з нанесеними зонами забруднення території одиниці господарювання радіонуклідами

Територія одиниці господарювання згідно лісовпорядкування не забруднена радіонуклідами.

Враховуючи загальний екологічний та санітарний стан лісів надлісництва, лісовпорядкуванням проектується ведення лісового господарства в лісовому фонді на біосферних принципах, які крім підвищення продуктивності і стійкості лісів в умовах антропогену, включають підвищення ефективності їх екологічного використання (збільшення буферної місткості екосистем, оптимізацію структури ландшафту) забезпечення збереження біорізноманіття. Проектом передбачається виконання лісгосподарських заходів за спеціалізованими екологічними технологіями та ефективно впровадження управління лісами на ландшафтній основі.

У разі виявлення територій ймовірно забруднених вибухонебезпечними предметами надлісництво буде керуватися затвердженою Інструкцією з ведення лісового господарства на землях які забруднені вибухонебезпечними предметами (ЗВНП) по Любешівському надлісництві філії «Поліський лісовий офіс» ДП «Ліси України».

6.7 Дотримання принципу не виснажливості

Щорічний обсяг заготівлі ліквідної деревини від всіх видів рубок, згідно матеріалів лісовпорядкування, для Любешівського надлісництва становить 75100 куб.м.

Сортиментною структурою, затвердженою для Любешівського надлісництва на 2026 рік передбачено заготівлю 73000 куб.м. ліквідної деревини, що вказує дотримання принципу не виснажливості.

7. МОНІТОРИНГ ЛІСІВ

7.1 Методика моніторингу

Методика моніторингу розроблена на виконання критерію 9.4 FSC стандарту системи ведення лісового господарства для України (FSC-STD-UKR-01.1-2024 V 1-1).

Опис програми моніторингу

Приріст та обсяги заготовленої деревини. Цінність господарської діяльності.

Забезпечує:

- система базового і безперервного лісовпорядкування;
- система ЕОД;
- дотримання Процедури системи моніторингу виконання запланованих завдань для Любешівського надлісництва

- методичні вказівки з відведення і таксації лісосік, видачі лісо місць заготівлі деревини в лісах Держкомлісгоспу;
- планування рубок формування і оздоровлення лісозахисту і ліспроєкту;

Дотримання вимог:

- охоронних зобов'язань;
- положення про об'єкти ПЗФ;

Інші законодавчі і нормативні документи що регламентують окремі аспекти лісогосподарської діяльності: виробничо-фінансовий план, ЛГ-10, - 3-ЛГ та інші.

Задекларовані послуги екосистем:

Не заявляє екосистемні послуги в сфері дії сертифікату.

Передмова

Ця програма розроблена на виконання критерію 9.4 FSC Національного стандарту системи ведення лісового господарства для України.

Головна мета моніторингу ОЦЗ – визначити чи виконуються стратегії збереження ОЦЗ та чи не шкодять господарські заходи ідентифікованим ОЦЗ. Результати моніторингу надають співробітникам підприємства актуальну інформацію про ОЦЗ, які зустрічаються в межах лісового фонду підприємства, і є основою для внесення змін до стратегій збереження або коригування планів господарювання. Однією із загальних і поточних цілей моніторингу є поступове накопичення інформації про наявні ОЦЗ та території де вони ідентифіковані. На підставі цієї інформації можна оцінити, чи зберігаються ОЦЗ та чи є ефективною господарська діяльність, спрямована на їхнє збереження.

Послідовний стандартизований моніторинг особливо важливий, щоб зрозуміти, чи є зміни ОЦЗ, що спостерігаються, дійсними (наприклад, збільшення популяції) чи є результатом зміни в системі моніторингу (наприклад, зміна персоналу на когось, хто краще виявляє види).

Ефективна програма моніторингу повинна оцінювати, чи підтримуються ідентифіковані ОЦЗ, використовуючи якомога менше часу та грошей, без шкоди для якості моніторингу. Екстенсивний і такий, що вимагає значних витрат часу моніторинг є непотрібним, якщо немає вагомих підстав вважати, що масштаби та інтенсивність виробничої діяльності загрожують підтримці ОЦЗ.

Загальні положення щодо моніторингу особливих цінностей для збереження

Перший крок до моніторингу ОЦЗ передбачає їхню ідентифікацію, оцінку їхнього стану, визначення загроз, рівня захисту, який є необхідним для збереження відповідних природоохоронних цінностей, нанесення меж ОЦЗТ на карту, тобто встановлення початкових (вихідних) даних.

Вихідні дані забезпечують контрольний рівень, з яким можна порівняти подальші дані моніторингу, щоб оцінити, чи зберігаються ОЦЗ. Таким чином, при проведенні моніторингу слід використовувати методи, частоту та інтенсивність вибірки, подібні до тих, які використовувалися під час початкової ідентифікації ОЦЗ, щоб результати були порівняними.

В ході моніторингу проводиться кількісна або якісна оцінка встановлених ОЦЗ та їх порівняння з минулорічними та/або вихідними даними. Робиться

висновок про характер змін, якщо вони спостерігалися. У випадку фіксації негативних змін плануються заходи з виправлення ситуації.

Моніторинг ОЦЗТ проводиться на підприємстві щорічно спеціалістами підприємства за участі всіх зацікавлених сторін. В ході моніторингу оцінюється ефективність заходів із збереження або поліпшення ОЦЗ та їх стан.

Під час проведення моніторингових досліджень до консультацій залучаються представники державних органів охорони навколишнього природного середовища, науково-дослідних установ, громадських і природоохоронних неурядових організацій, місцеві та запрошені експерти різних профілів (екологи, ботаніки, зоологи, соціологи, тощо), представники місцевих громад, інші зацікавлені сторони.

Дані моніторингу записуються та зберігаються в централізованій базі даних, оскільки це зручно для аналізу довгострокових тенденцій щодо ОЦЗ. Проте моніторинг конкретних ОЦЗ не завжди виявляє причину спостережуваних змін у ОЦЗ.

Види моніторингу ОЦЗ.

Оперативний моніторинг.

Основні завдання оперативного моніторингу – дотримання вимог чинної нормативно-законодавчої бази ведення лісового господарства та природоохоронного законодавства, а також виконання планів господарювання в межах ідентифікованих ОЦЗТ.

Включає виявлення та запобігання будь-якій незаконній діяльності в межах ідентифікованих ОЦЗТ, лісопатологічний моніторинг, моніторинг проведення господарських заходів, будівництва доріг, поводження з відходами, дотримання меж ОЦЗТ тощо. Оперативний моніторинг має проводитися досить часто, щоб виявити проблемні зони, за якими буде продовжено більш цілеспрямований моніторинг.

Методи оперативного моніторингу: патрулювання лісів силами лісової охорони; лісопатологічні обстеження; приймання виконаних робіт; тощо.

Моніторинг збереження ОЦЗ.

Моніторинг збереження ОЦЗ спрямований на оцінку того, чи досягаються цілі, визначені в плані господарювання, а також чи ефективними для збереження ОЦЗ є господарські заходи. На відміну від оперативного моніторингу увага зосереджена на моніторингу стану ОЦЗ. Дані, зібрані під час цього моніторингу, можуть бути доповнені даними оперативного моніторингу або супутніх спостережень.

Методи моніторингу збереження ОЦЗ: обстеження популяцій видів, що охороняються; обстеження оселищ; обстеження пралісів і старовікових лісів; обстеження генетичних резерватів; обстеження рослинності (дослідження індикаторних видів, вимірювання структури рослинності) – для ОЦЗ 1 і ОЦЗ 3; моніторинг ерозії ґрунтів; моніторинг рівнів седиментації води у природних водоймах; обстеження структури рослинності, ключової для запобігання ерозії (стан деревного та надґрунтового покриву) – для ОЦЗ 4; інтерв'ю із зацікавленими сторонами для визначення того, чи збережено цінність ОЦЗТ – для ОЦЗ 6.

Моніторинг загроз

Під час моніторингу відстежуються внутрішні та зовнішні загрози для ОЦЗ, виявлені під час процесу первинної оцінки загроз та оцінюється, чи виникли нові загрози. Моніторинг загроз включає цілеспрямований моніторинг індикаторів загрози (наприклад, моніторинг якості води) на ОЦЗТ, загрози, додатково зафіксовані під час оперативного моніторингу (наприклад, виявлення спалаху ентомошкідників під час лісопатологічного моніторингу) та інтерв'ю із зацікавленими сторонами (місцеві громади, органи місцевого самоврядування, НУО тощо) та експертами.

Методи моніторингу загроз: аналіз результатів патрулювання лісів силами лісової охорони (зокрема, динаміка незаконних рубок) та результатів лісопатологічних обстежень (динаміка розвитку шкідників та хвороб лісу); аналіз оперативного моніторингу за станом лісів; моніторинг інвазійних видів; аналіз частоти злив та повеней; тощо.

Відповідальні за проведення моніторингу ОЦЗ

Загальну відповідальність за реалізацію програми моніторингу несе головний лісничий підприємства, який забезпечує належний збір та аналіз даних, а також використання результатів для адаптивного ведення господарства.

Відповідальними за проведення оперативного моніторингу є лісова охорона підприємства (патрулювання лісів), інженери з охорони і захисту лісу (лісопатологічні обстеження), лісничі (приймання виконаних робіт).

Відповідальними за проведення моніторингу збереження ОЦЗ є співробітники відділу лісового та мисливського господарства, які проводять власні спостереження, а також координують діяльність зацікавлених сторін та експертів, залучених до моніторингу збереження ОЦЗ. Моніторинг збереження ОЦЗ також проводиться співробітниками лісництв.

Відповідальними за проведення моніторингу загроз є співробітники відділу лісового та мисливського господарства, діяльність яких координується головним лісничим.

Залучення зацікавлених сторін та експертів

Моніторинг ОЦЗ здійснюється як співробітниками підприємства, так і зацікавленими сторонами та експертами.

До оперативного моніторингу залучаються представники правоохоронних органів (патрулювання лісів разом із лісовою охороною), спеціалісти Укрлісозахисту (лісопатологічні обстеження), інспектори Держекоінспекції (перевірка дотримання природоохоронного законодавства).

До моніторингу збереження ОЦЗ залучаються спеціалісти ДО «Український ЛСЦ» та її відокремлених підрозділів (дотримання режиму збереження та стану генетичних резерватів), фахові екологи, ботаніки, зоологи (моніторинг стану ОЦЗ 1 і 3), інспектори Держекоінспекції (дотримання режиму збереження та стану об'єктів ПЗФ та територій Смарагдової мережі).

Карти з нанесеними природними ресурсами і зонуванням землекористування на одиниці господарювання.

В зв'язку з військовим станом картографічні матеріал можуть бути надані за запитом в загальний доступ не викладається.

7.2 Періодичність

В залежності від видів запроектованих заходів та строків на їх виконання, моніторинг результатів можна проводити кожного місяця, кварталу та півріччя, ґрунтуючись на показники підтвержені місячними звітами.

7.3 Показники

Структура системи моніторингу повинна включати наступні показники:

- екологічні показники – стан лісів, біорізноманіття, природне поновлення, санітарний стан, наявність інвазійних видів, стан водних ресурсів та інші;
- виробничі показники – обсяги лісозаготівлі, лісовідновлення та лісорозведення, площі рубок, використання недеревних ресурсів, ефективність протипожежних заходів, приживлюваність лісових культур та інші;
- соціально-економічні показники – працевлаштування місцевого населення, створення доданої вартості на місцевому рівні відповідно до масштабу, інтенсивності та ризику, залучення місцевих громад тощо.

7.4 Документування результатів, у тому числі картування Документування результатів моніторингу стану ОЦЗ

Результати проведеного моніторингу доцільно подавати в табличній формі:
Результати моніторингу стану ОЦЗ, проведеного у 20__ році у надлісництві

№	Назва та опис ОЦЗ	Об'єкт та/або місцезнаходження (лісництво, квартал/ виділ) ОЦЗ	Стан ОЦЗ	Результати моніторингу			
				Оперативного	збереження ОЦЗ	загрози	Чи плануються заходи

Карти з нанесеними природними ресурсами і зонуванням землекористування на одиниці господарювання.

В зв'язку з військовим станом картографічні матеріал можуть бути надані за запитом в загальний доступ не викладається.

8. СОЦІАЛЬНІ АСПЕКТИ

8.1 Права працівників, гігієна та безпеки праці, гендерна рівність

Любешівське надлісництво підтримує принципи та права на працю, визначені в Декларації МОП про основні принципи і права на працю які базуються на восьми основних Конвенціях МОП про працю. Надлісництво сприяє гендерній рівності у працевлаштуванні, в можливостях навчання, укладанні угод, в процесах залученості до господарської діяльності, жінки та чоловіки працюють на однакових умовах, отримують однакову заробітну плату за однаково виконану роботу. Облікова кількість штатних працівників на 01.01.2026 року становить 82 чол., в тому числі жінки 4 осіб. В надлісництві розроблена програма конфіденційних та ефективних заходів для сповіщення про сексуальні домагання і дискримінацію за гендерними ознаками, сімейним станом, батьківством або сексуальною орієнтацією та їх усунення.

Надлісництво дотримується правил гігієни праці та безпеки праці для захисту працівників від професійних загроз безпеці та здоров'ю, здійснюється внутрішній контроль дотримання правил з охорони праці та техніки безпеки.

Програми та види діяльності.

Права працівників, гігієни та безпеки праці, гендерної рівності.

Права працівників, гігієни та безпеки праці, гендерної рівності в надлісництві повністю гарантуються та виконуються на підставі основних наступних документів:

- Конституції України,
- Положення про надлісництво,
- Колективного договору,
- Галузевої угоди,
- Штатного розпису,
- Посадових інструкцій,
- Положення про службу ОП,
- Конвенції МОП про працю, ратифікованих Україною (№ 29; 87; 98; 100; 105; 111; 138; 182;)
- Положення про гендерну політику надлісництва.

8.2 Охорона праці

Служба охорони праці в філії «Поліський лісовий офіс» ДП «Ліси України» функціонує у складі: начальника Відділу з охорони праці та цивільного захисту (керівник служби охорони праці) та провідних інженерів з охорони праці Відділу з охорони праці та цивільного захисту, які підпорядковуються директору філії «Поліський лісовий офіс» ДП «Ліси України».

У кожному надлісництві закріплений за робочим місцем і фактично там працює інженер з охорони праці. В своїй діяльності працівники керуються законодавством України, нормативно-правовими актами з охорони праці, колективним договором та актами з охорони праці, що діють в межах Філії.

У надлісництві всі технологічні процеси та види робіт виконуються при безпосередньому дотриманні інструкцій з питань охорони праці та карт технологічного процесу та постійному контролі і моніторингу дотримання трудової та виробничої дисципліни працівниками підприємства.

8.3 Взаємодія з громадами

Стосунки з громадами, місцевого економічного та соціального розвитку

Шляхом залучення громад, встановлено їхні права на землеволодіння, на доступ та використання лісових ресурсів та послуг екосистем, їхні звичаєві права та законні права і обов'язки, які застосовуються в межах одиниці господарювання.

До послуг з лісозаготівель, перевезення лісопродукції, проведення рубок догляду, санітарних рубань, рубок головного користування, догляду за лісовими культурами залучатимуться працівники на умовах трудових угод та договорів підряду.

Фінансовим планом Надлісництва передбачено сплату всіх видів податків та рент відповідно до податкового законодавства.

ПОЛОЖЕННЯ

залучення сторін, чий інтереси зачеплено, та зацікавлених сторін до процесів планування та моніторингу господарської діяльності Любешівського надлісництва.

Дане положення розроблене на виконання вимог FSC національного стандарту ведення лісового господарства для України FSC-STD-UKR-01.1-2024 V 1-1 та з метою удосконалення співпраці надлісництва із сторонами, чий інтереси зачеплені та зацікавленими сторонами.

Положення щодо співпраці Любешівського надлісництва (далі – Положення) із зацікавленими сторонами розроблене з метою визначення процедури, щодо залучення органів місцевого самоврядування та інших зацікавлених сторін як належне інформування, так і взаємодія зі сторонами, чий інтереси зачеплено, та зацікавленими сторонами шляхом їх залучення до прийняття рішень щодо лісів та планування лісгосподарської діяльності та здійснення аналізу можливих соціальних наслідків проведення лісозаготівель.

У випадку виникнення будь-яких спірних питань, звернення приймаються за адресою:

Любешівське надлісництво

44201, Волинська область, Камінь-Каширський район, смт Любешів, вулиця Незалежності, 88.

з понеділка по п'ятницю з 08-00 до 17-00,

обідня перерва з 12-00 до 13-00,

на електронну пошту lyubeshivske.lmg@e-forest.gov.ua

Загальні положення

Зацікавленою стороною є будь-яка особа, група осіб або організація, яка виявляє інтерес або відомо, що вона має інтерес до діяльності одиниці господарювання, або залучені в систему відносин, пов'язаних з лісовим сектором економіки.

Ці групи можуть бути представлені працівниками лісового господарства, екологічними та природоохоронними організаціями, лісозаготівельниками, людьми, чиє життя нерозривно пов'язане з лісом, дослідницькими і науковими організаціями, соціальними організаціями та групами із захисту прав людини, місцевим населенням, яке регулярно відвідує ліс з метою рекреації або загального користування лісом, органами місцевого самоврядування, благодійними організаціями, працівниками державних структур, торговельними представниками та компаніями з торгівлі деревиною, зацікавленими фізичними особами тощо.

При цьому **залучення** – процес, відповідно до якого організація забезпечує комунікацію, консультації, та/або участь зацікавлених сторін та/або сторін, чий інтереси зачеплено, гарантуючи, що їхні інтереси, бажання, очікування, потреби, права та можливості беруться до уваги під час створення, виконання та оновлення плану ведення господарства.

Зокрема, особи та організації можуть або самостійно звернутися до надлісництва стосовно їх визнання зацікавленими сторонами або тими, чий інтереси зачеплено, або проявити активну позицію у відповідь на звернення надлісництва в рамках його інформаційної діяльності та консультаційних

процедур. Наприклад, звертаючись самотійно до надлісництва (усно або письмово) з проханням визнати себе стороною, чий інтереси зачеплено, потрібно надати необхідну контактну інформацію (прізвище, ім'я, по батькові, контактний телефон, адресу електронної скриньки, поштову адресу для листування) для можливостей зворотного зв'язку.

Права зацікавлених сторін, місцевих громад і тих, чий інтереси зачеплено.

1. Права місцевих громад:

1.1. Визнання та підтримання законних прав (інформування):

- щодо можливостей впливу на господарську діяльність надлісництва;
- щодо власних прав і обов'язків стосовно ресурсів, цінності цих ресурсів, а також лісогосподарської діяльності;
- щодо комерційної заготівлі недеревної лісової продукції третіми сторонами на території надлісництва;
- щодо обмежень у заготівлі недеревної лісової продукції внаслідок радіаційного забруднення території.

2.1.2. Можливості місцевих громад (інформування):

- щодо доречних можливостей стосовно працевлаштування, навчання та інших послуг (та надання таких можливостей).

2.1.3. Зменшення впливів природних небезпек (інформування):

- щодо природних небезпек, властивих конкретній території.

2.1.4. Встановлення прав місцевих громад (залучення):

- у рамках документування та/або картування: законних прав місцевих громад на землеволодіння, на доступ та використання лісових ресурсів; їхніх законних прав та обов'язків, застосованих у межах території надлісництва та доказів їх підтримки; територій, права на які оспорується; засобів, за допомогою яких законні права та права, які оспорується, розглядаються в надлісництві; цілей місцевих громад, пов'язаних із господарською діяльністю надлісництва.

2.1.5. Розвиток місцевих громад та диверсифікація економіки (залучення):

- до визначення надлісництвом можливостей місцевого соціально-економічного розвитку.

2.1.6. Уникнення негативного впливу на громади (залучення):

- до заходів із визначення, уникнення та пом'якшення істотних негативних впливів господарської діяльності надлісництва на громади.

2.1.7. Механізм вирішення спорів (залучення):

- до розроблення процесу вирішення спорів, пов'язаних із впливами господарської діяльності надлісництва;
- до контролю господарської діяльності надлісництва;
- задля виправлення ситуації у випадку порушення законного права місцевих громад щодо господарської діяльності надлісництва;

2.1.8. Захист місць особливого значення (залучення):

- до визначення місць особливого культурного, екологічного та іншого значення на які місцеві громади мають законні права, а також до заходів щодо охорони таких місць.

2.2. Права зацікавлених сторін.

2.2.1. Забезпечення доступності інформації (загалом для громадськості), (отримання доступу):

- до політики надлісництва (у т.ч. зобов'язань надлісництва щодо дотримання принципів і критеріїв);

- до стислого викладу плану ведення лісового господарства, за винятком конфіденційної інформації;

- до стислого викладу результатів моніторингу діяльності надлісництва, за винятком конфіденційної інформації;

2.2.2. Зменшення впливів природних небезпек (інформування):

- щодо природних небезпек властивих конкретній території.

2.2.3. Процеси планування і моніторингу (залучення):

- за вимогою до процесів моніторингу та планування господарської діяльності, яка стосується інтересів зацікавлених сторін.

2.2.4. Розвиток місцевих громад та диверсифікації економіки (залучення):

- до визначення надлісництва переліку деревних та недеревних ресурсів і послуг екосистем, які можуть посилювати та диверсифікувати місцеву економіку.

2.2.5. Уникнення негативного впливу на громади (залучення):

- у рамках процесів визначення, уникнення та пом'якшення впливів господарської діяльності надлісництва на громади, чий інтереси зачеплено.

2.2.6. Механізм вирішення спорів (залучення):

- у рамках процесу вирішення спорів, що пов'язані із впливами господарської діяльності надлісництва.

2.2.7. Захист місць особливого значення (залучення):

- у рамках процесів визначення місць особливого культурного, екологічного та іншого значення.

2.2.8. Оцінювання, підтримання та моніторинг ОЦЗ.

- до оцінювання ОЦЗ на території надлісництва, розроблення заходів щодо підтримання та/або збагачення визначених ОЦЗ, а також моніторингу ОЦЗ.

Реалізація прав зацікавлених сторін та/або сторін, чий інтереси зачеплено, щодо лісів і лісогосподарської діяльності.

Практичні підходи до реалізації прав зацікавлених сторін та/або тих, чий інтереси зачеплено, щодо лісів і лісогосподарської діяльності слід розглядати як у контексті добровільних зобов'язань надлісництва у рамках лісової сертифікації, так і з урахуванням визначених чинним законодавством можливостей. Для зацікавлених сторін і тих, чий інтереси зачеплено, доступ до вищевказаної інформації не може бути обмежено, зважаючи на вимоги законодавства. Адже така інформація не має статусу інформації з обмеженим доступом, тобто не є службовою, таємною чи конфіденційною. Реалізації права на отримання інформації зазначених вище категорій має здійснюватися завдяки її систематичному та оперативному оприлюдненню надлісництвом лісового господарства:

- в офіційних друкованих виданнях;

- на офіційних веб-сайтах у мережі інтернет;

- на інформаційних стендах або будь-яким іншим способом, який дає змогу донести інформацію громадянам (інформаційні буклети, місцеві газети, виступи на різноманітних зібраннях тощо). Наприклад, стислі виклади плану ведення

лісового господарства та результатів моніторингу можуть бути оформлені у вигляді друкованого видання із можливістю ознайомлення з ними у надлісництвах чи в інших місцях (сільських та селищних радах).

Також зацікавлені сторони й ті, чий інтереси зачеплено, можуть отримати інформацію від надлісництва лісового господарства за запитом. Вимоги законодавства визначають підхід до оформлення запитів на інформацію. Для цього потрібно звернути увагу на розділ 4 Закону України «Про доступ до публічної інформації» (реалізація права на доступ до інформації за інформаційним запитом). Наприклад, запит на інформацію може бути як індивідуальним, так і колективним, може подаватися в усній, письмовій чи іншій формі (поштою, факсом, телефоном, електронною поштою) на вибір запитувача. Письмовий запит подається в довільній формі, але має містити:

- ім'я (найменування) запитувача, поштову адресу або адресу електронної пошти, а також номер засобу зв'язку, якщо такий є;
- загальний опис інформації або вид, назву, реквізити чи зміст документа, щодо якого зроблено запит, якщо запитувачу це відомо;
- підпис і дату.

Запит на отримання публічної інформації відповідно до законодавства має бути задоволений упродовж 5 робочих днів, проте термін відповіді на запит може коливатися від 48 годин до 20 робочих днів залежно від терміновості запиту та його складності.

Звернення громадян також розглядаються як інструмент реалізації права доступу до інформації, завдяки можливості викладення в письмовій або усній формі пропозицій (зауважень), заяв (клопотань) і скарг.

Відповідно до Закону України «Про звернення громадян» громадяни України мають право звернутися до органів державної влади, місцевого самоврядування, об'єднань громадян, підприємств (надлісництв), установ, організацій незалежно від форм власності, засобів масової інформації, посадових осіб відповідно до їхніх функціональних обов'язків із зауваженнями, скаргами та пропозиціями, що стосуються їхньої статутної діяльності, заявою або клопотанням щодо реалізації своїх соціально-економічних, політичних та особистих прав і законних інтересів та скаргою про їх порушення. Отже, громадяни мають право:

- висловлювати поради, рекомендації щодо діяльності органів державної влади, місцевого самоврядування, посадових осіб, думки щодо врегулювання суспільних відносин та умов життя громадян, вдосконалення правової основи державного і громадського життя тощо (пропозиція (зауваження));

- звертатися із проханням про сприяння реалізації закріплених чинним законодавством їхніх прав та інтересів або повідомляти про порушення чинного законодавства чи недоліки в діяльності підприємств (надлісництв), установ, організацій незалежно від форм власності, посадових осіб, а також висловлювати думки щодо поліпшення їхньої діяльності (заява (клопотання));

- звертатися з вимогою про поновлення прав і захист законних інтересів громадян, порушених діями (бездіяльністю), рішеннями державних органів,

органів місцевого самоврядування, підприємств (надлісництв), установ, організацій, об'єднань громадян, посадових осіб (скарга).

Звернення може бути подано як окремою особою (індивідуальне), так і групою осіб (колективне), може бути усним чи письмовим, оформленим із дотримання вимог законодавства (зокрема, Закону України «Про звернення громадян»).

Звернення розглядаються і вирішуються у термін не більше ніж один місяць від дня їх надходження, а ті, які не потребують додаткового вивчення, - невідкладно, але не пізніше ніж через п'ятнадцять днів від дня їх отримання.

Механізм реалізації прав зацікавлених сторін і тих чий інтереси зачеплено, щодо отримання інформації.

Джерела інформації:

- друковані видання;
- веб-сайт у мережі інтернет;
- інформаційні стенди;
- телебачення;
- радіо.

Право бути залученим до прийняття рішень стосовно лісів і лісового господарства може бути реалізовано з урахуванням законодавчо визначених підходів до проведення консультацій із громадськістю. На державному рівні такий інструмент спрямований на налагодження системного діалогу органів виконавчої влади із громадськістю, підвищення якості підготовки рішень із важливих питань державного та суспільного життя на підставі врахування громадської думки.

Відповідно до законодавства консультації з громадськістю проводять у формах:

- публічного громадського обговорення, електронних консультацій із громадськістю (безпосередні форми);
- вивчення громадської думки (опосередкована форма).

Публічне громадське обговорення передбачає організацію і проведення публічних заходів, наприклад, конференцій, форумів, громадських слухань, засідань за круглим столом, зборів, зустрічей (нарад) із громадськістю, а також інтернет-конференцій, відеоконференцій. Відповідним «Порядком проведення консультацій з громадськістю з питань формування та реалізації державної політики» (2010 р.) вписано процедури здійснення щодо такого консультування. Щодо форм консультування, а саме публічного громадського обговорення, то законодавством визначено порядок його проведення органом виконавчої влади: від визначення питання, яке буде винесено на обговорення, прийняття рішення про проведення обговорення та розроблення відповідного плану заходів, забезпечення репрезентативності зацікавлених суб'єктів, оприлюднення інформації про проведення обговорення на офіційному веб-сайті органу виконавчої влади та в інший прийнятний спосіб, до аналізу інформації про оцінку громадськістю ефективності запропонованого шляху вирішення питання, формування експертних пропозицій щодо альтернативного вирішення питання, забезпечення врахування результатів обговорення під час прийняття остаточного рішення, аналізу результатів обговорення та оприлюднення результатів

обговорення на офіційному веб-сайті органу виконавчої влади та в інший прийнятний спосіб.

Вивчення громадської думки відповідно до законодавства здійснюється шляхом:

- проведення соціологічних досліджень і спостережень (опитування, анкетування, інформаційних матеріалів, тощо);
- створення телефонних «гарячих ліній», проведення моніторингу коментарів, відгуків, інтерв'ю, інших матеріалів у друкованих та електронних засобах масової інформації для визначення позиції різних соціальних груп населення та зацікавлених сторін;
- опрацювання та узагальнення висловлених у зверненнях громадян пропозицій та зауважень з питання, що потребує вивчення громадської думки.

Також законодавством визначено й інші засоби участі громадськості у прийнятті управлінських рішень, а саме, місцевий референдум, загальні збори, місцеві ініціативи, громадські слухання та формування органів самоорганізації населення, при використанні яких можуть порушуватися лише питання, що належать до відання місцевого самоврядування. Рішення, прийняті у процесі консультування з громадськістю за допомогою згаданих способів, мають рекомендаційний характер, на відміну від тих рішень, що передбачають прямий вплив громадськості на процес їх прийняття за допомогою, наприклад, референдуму.

Наведені вище засоби можуть бути основою для формування надлісництвами процедур залучення зацікавлених сторін і тих, чий інтереси зачеплено, до прийняття рішень щодо лісів та ведення лісового господарства в рамках планування та моніторингу господарської діяльності, розвитку місцевих громад, уникнення негативного впливу на них, оцінювання та підтримання особливих цінностей для збереження та інших процесів.

Задля ефективності реалізації прав щодо отримання інформації та залучення до прийняття рішень, зацікавленим сторонам та/або тим, чий інтереси зачеплено, потрібно:

- переконатись щодо їх ідентифікації надлісництвом у такому статусі (як зацікавлених або тих, чий інтереси зачеплено), наприклад, заявивши про себе чи продемонструвавши активну позицію у відповідь на запити філії та надлісництва в рамках формування таких списків;
- повідомити надлісництво про найбільш прийнятні способи отримання інформації, про доступність різних інформаційних джерел, бажані форми та засоби залучення до прийняття рішень щодо лісів та лісового господарства в рамках ключових сфер реалізації їхніх прав;
- поряд із отриманням інформації коректно використовувати активні форми, а саме, отримання інформації за запитом чи подання звернення надлісництва;
- поцікавитись щодо запланованих упродовж року надлісництвом заходів (консультаційних процедур різних форм), які будуть організовані задля забезпечення їхнього залучення до прийняття рішень щодо лісів та ведення господарства;

- у рамках організованих надлісництв консультаційних процедур активно висловлювати власну позицію задля забезпечення ефективної взаємодії з надлісництвом та уникнення конфліктних ситуацій, пов'язаних із реалізацією законних прав.

Забезпечення рівного представництва та залучення всіх зацікавлених сторін

Основним завданням та пріоритетом, при залученні зацікавлених сторін для Любешівського надлісництва є дотримання принципів рівності та недискримінації громадян, незалежно від статі, майнового чи соціального статусу, віку, освіти, релігійних чи іншого виду поглядів тощо. Надлісництво залучає до всіх видів процедур чоловіків, жінок, молодь, людей похилого віку, соціальних меншин, тощо.

Забезпечення реєстрації всіх зустрічей, обговорюваних питань та досягнених угод

Під час залучення сторін чий інтереси зачеплено обов'язково здійснюється реєстрація підсумків таких зустрічей, а саме: для листування у паперовому чи електронному вигляді – реєстрація листів шляхом присвоєння їм вихідних номерів у системі електронного документообігу (СЕД), для результатів проведених діалогів, круглих столів, засідань, зборів, зібрань-протоколи, рішення тощо.

Протоколи рішення діалогів, круглих столів, засідань, зборів, зібрань реєструються одразу після їх фіксування у системі електронного документообігу (СЕД)

Забезпечення змісту за результатами проведених зустрічей

Для залучення сторін щодо різного виду випадків Любешівське надлісництво повідомляє сторону надсилаючи листи з необхідною інформацією. Зацікавлені сторони у встановлений термін зобов'язані надати відповідь по даних питаннях, у разі якщо відповідь не була надана, то надлісництво вважатиме, що зацікавлені сторони згодні із висновками Любешівського надлісництва.

У випадку надходження відповіді на ті чи інші питання від зацікавленої сторони, то надлісництво по порушеному питанню організовує проведення круглих столів, зустрічей, зборів, нарад, засідань – протоколи рішення щодо результатів, таких заходів приймаються більшістю голосів. У разі незгоди когось з учасників, відносно результату прийнятого рішення, особа має право викласти в окремому документі своє бачення вирішення питання, з обов'язковою аргументацією. Окрема думка долучається до протоколу чи рішення. Усі прийняті рішення, листування обов'язково вивчаються, переглядаються на аналізуються надлісництвом.

Забезпечення розповсюдження результатів усіх культурно доречних заходів із залученням між усіма причетними

Любешівське надлісництво для розповсюдження результатів усіх культурно доречних заходів по кожному конкретному питанню застосовує метод листування із зацікавленими сторонами.

Розповсюдження результатів перемовин для широкого кола зацікавлених сторін

Для розповсюдження результатів консультацій для широкого кола зацікавлених сторін Любешівське надлісництво здійснює розміщення інформації на офіційному сайті філії, а також подає відповідну інформацію для розміщення у газети районного та обласного значення, повідомлення на радіо.

8.4 Вирішення конфліктів

У випадку виникнення будь-яких спірних питань в зоні діяльності Любешівського надлісництва, звернення приймаються за адресою:

Любешівське надлісництво

44201, Волинська область,
Камінь-Каширський район, смт Любешів,
вулиця Незалежності, 88.
з понеділка по п'ятницю з 08-00 до 17-00,
обідня перерва з 12-00 до 13-00,
на електронну пошту lyubeshivske.lmg@e-forest.gov.ua

Філія «Поліський лісовий офіс» ДП «Ліси України»

43010 м. Луцьк, Волинська обл.,
Проспект Волі, 30
Тел.(0332)74 82 00
E-mail poliskyi.lo@e-forest.gov.ua
З понеділка по п'ятницю з 8:00 до 17:00,
обідня перерва з 12:00 до 13:00

Скарги щодо прав володіння та користування землями лісового фонду і лісовими ресурсами, у випадку втрат чи понесення збитків, завданих їхнім юридичним чи традиційним правам, власності, умовам проживання, спричиненні господарською діяльністю Любешівського надлісництва, вирішуються у процесі консультацій та переговорів за згодою сторін.

Скарга подається в письмовій формі (в електронному або паперовому вигляді) і повинна містити опис порушеного права особи, коли відбулося порушення, факти і можливі докази, що підтверджують скаргу.

Скарга може бути подана протягом 10 днів із дня вчинення діяння або з дня, коли повинно було стати відомо про його вчинення. Скарга може бути надіслана на електронну поштову скриньку lyubeshivske.lmg@e-forest.gov.ua або poliskyi.lo@e-forest.gov.ua. Фахівець (протягом робочого дня) передає отримані скарги особі відповідальній за врегулювання скарг.

Після отримання скарги та проведених консультацій зі скаржником, скаржник може обрати наступні способи вирішення спору щодо врегулювання скарги:

- 1) неформальна процедура;
- 2) формальна процедура;
- 3) відмова від необхідності реагування.

Неформальна процедура.

У разі врегулювання спору неформальним шляхом передбачається наступна послідовність дій:

– отримання заяви в письмовій формі від скаржника/скаржниці, уточнюючі та додаткові деталі, зокрема дата, місце, час, особи, залучені до ситуації, свідки тощо.

– протягом 10 робочих днів відповідальна особа за врегулювання спорів проводить зустрічі зі скаржником/скаржницею, свідками та іншими особами, які можуть надати необхідну інформацію. Строк розгляду скарги може бути продовжено не більше ніж на 10 днів, з прийняттям відповідного рішення. У разі необхідності особа відповідальна за врегулювання спорів може запитувати додаткову інформацію, а також звертатися за консультацією та/або інформацією до працівників, які є незацікавленими особами у ситуації, що розглядається;

– Комісія вивчає скаргу, надає консультації обом сторонам, пропонує способи вирішення ситуації, що виникла. У разі досягнення спільного рішення, воно оформлюється в письмовій формі та підписується скаржником/скаржницею, відповідачем/відповідачкою. Примірник такого спільного рішення повинен зберігатися в Комісії протягом п'яти років.

У разі врегулювання випадку формальним шляхом передбачається наступна послідовність дій:

– Комісія в межах формальної процедури після отримання скарги обов'язково інформує керівництво філії «Поліський лісовий офіс» ДП «Ліси України»;

– протягом 10 робочих днів проводиться засідання Комісії на якому вирішується чи скарга дійсно стосується Любешівського надлісництва філії «Поліський лісовий офіс» ДП «Ліси України» і чи її розгляд належить до компетенції Комісії.

– протягом десяти днів Комісія від дня отримання скарги проводить зустрічі зі скаржником/скаржницею, свідками та іншими особами, які можуть надати необхідну інформацію. Строк розгляду може бути продовжено не більше ніж на 30 днів, з прийняттям відповідного рішення.

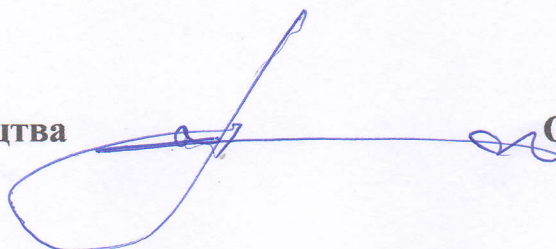
При необхідності Комісія може запитувати додаткову інформацію, а також звертатися за консультацією та/або інформацією до працівників незацікавлених у ситуації, що розглядається.

Рішення Комісії щодо ситуації, описаній у скарзі, готується в межах встановлених строків та подається невідкладно директору філії, начальнику надлісництва, скаржнику.

На підставі рішення Комісії директор філії приймає відповідні рішення, передбачені законодавством.

У разі неможливості досягнення згоди у процесі консультацій, переговорів, зборів суперечки щодо прав володіння та користування землями лісового фонду і лісовими ресурсами, у випадку втрат чи понесення збитків, завданих їхнім юридичним чи традиційним правам, власності, умовам проживання, спричинені господарською діяльністю Любешівського надлісництва вирішуються у судовому порядку, відповідно до норм чинного національного законодавства.

Начальник
Любешівського надлісництва

Олег ПАВЛЯШИК